

פנינו הצדיקים

לעדכונים, ברכות מזל טוב והודעות - שלחו ל: 054-8410475 | HB0548410475@gmail.com

24

מיטב השידורים
מגדולי הרבנים
ללא פרסומות.
ללא חדשות.
ללא פוליטיקה.

האזינו לשידור החי | 03-3782000 | באפליקציה | www.radio2000.co.il

במיל: 054-8410475, דוא"ל: HB0548410475@gmail.com

אם ראשונים כמלאכים - האדמו"ר שלמה הלברשטאם השני מבאבוב זצ"ל

האדמו"ר הרב שלמה הלברשטאם השני מבאבוב זצ"ל - נולד בשנת ה'תרס"ח (1907). האדמו"ר השלישי בשושלת חסידות באבוב. את עיקר חימוכו קיבל מאביו. שוחח בערגה והפליג בגודל קדושתם וחכמתם של אביו וסבו הקדוש אשר שאיפתו הייתה לגדול ברוחניות בדרכם. היה ידוע בטוהר לשונו והכל עשה בהצנע לכת.

בשנת ה'תרצ"א (1930) עבר אביו לטשיבין ומינה את בנו לרבה של באבוב. עזר לאביו בניהול החסידות ובפרט רשת ישיבות באבוב אשר מנתה אז למעלה מ-30 סניפים. לאחר השואה עקר לארצות הברית, שיקם את הריסות באבוב ובנה אותה כחסידות גדולה בעלת מוסדות קהילתיים במקומות רבים בעולם (בארה"ב הקים את המוסדות הבאים: מתיבתא כרם שלמה, ישיבת בני ציון, בית ספר לבנות בנות ציון, קמפ שלוה, מוסדות צדקה וחסד).

בישראל הקים את קריית חסידי באבוב בבת ים, ובה ישיבת באבוב שבגליציה-פולין, מח"ס 'קדושת ציון'. ספר לבנות. נודע במיוחד כמנהיג שהתרחק ונזכר לברוח מכל נדנדוד של מחלוקת. הלחין כ-80 ניגונים. לא בכדי נפטר **רבינו בראש חודש מנחם אב ה'תש"ס** (2000), שהוא **יום פטירתו של אהרון הכהן, שהיה אוהב השלום הגדול של העם היהודי**. חי כ-93 שנים. בנו, ר' נפתלי צבי מילא את מקומו כאדמו"ר.

אביו: האדמו"ר בן ציון הי"ד (רבה של העיירה באבוב שבגליציה-פולין, מח"ס 'קדושת ציון'). **אמו:** מרת חיה פראדיל (בתו של הרה"ק ר' שלום אליעזר זצוק"ל הי"ד). **מרבותיו:** אביו, האדמו"ר ר' בן-ציון הי"ד. **נשותיו:** מרת בלומה רחל טייטלבוים הי"ד (זיווג ראשון- נישא בשנת ה'תרפ"ה, בתו של דודו רבי חיים יעקב מלימנוב. נרצחה בשואה), מרת פריידא רובין (זיווג שני- נישא בשנת ה'תש"ו. בתו של רבי אריה לייבוש מטאמשוב).

ילדיו מאשתו הראשונה: ר' מרדכי דוד הי"ד (נרצח בשואה), ר' נפתלי צבי (ממלא מקומו באדמו"רות). **ילדיו מאשתו השנייה:** מרת מרים נחמה (נישאה לר' חיים יעקב יוסף טויבער דיין קהל באבוב בבור פארק), מרת דבורה לאה (נישאה לר' יונתן בנימין גולדברגר, ראש כולל באבוב ורב בית הכנסת ביקאווסק), מרת שרה הענא (נישאה לר' יעקב ישראל ישרון מייזליש רב קריית באבוב בבת-ים), ר' בן ציון אריה לייבוש הלברשטאם (האדמו"ר מבאבוב), מרת מלכה (נישאה לר' בן ציון בלום רב קהל באבוב בלונדון), מרת אסתר שיינדיל (נישאה לר' ברוך אברהם צבי הורוביץ ממונסי- ראש ישיבת באבוב). **מספריו:** **כרם שלמה**- לוקטו מדבריו אותם אמר בשיעוריו ובטישים שערך.

פעם התקשר רבינו באמצע הלילה לזג וביקשו, שיגיע בדחיפות לביתו, ולא ימתין עד הבוקר, היות שהדבר אינו סובל דחי. כשהגיע הזג לבית, הצביע האדמו"ר על חלון שבור בביתו וביקשו לתקן אותו בדחיפות כעת, בטרם יאיר הבוקר. הזג התפלא עד מאוד והביע את תמיהתו, על מה ולמה הדחיפות הזו, ומדוע לא יכול היה הרבי להמתין עד הבוקר? ומדוע נקרא להגיע בשעה מאוחרת זו? השיב לו הרבי, שיגלה לו טעמו של דבר בתנאי שיבטיח לו, שלא יפרסם את הדברים בחייו, וזאת מכיוון שהזעיקו בשעת לילה מאוחרת, זו ומגיע לו לדעת ולהבין את המניע לכך ואת חשיבות העניין. הזג הסכים, והרב סיפר את המניע לכך. ואכן, הזג שמר את הדבר בליבו ופורסם רק לאחר פטירתו של האדמו"ר.

וכך אמר לו הרבי: "כפי הידוע לך, שורר ויכוח השקפתי מסויים ביני ובין ציבור אחר של יראי ה' המונהג על ידי גדולי תורה. והנה באמצע הלילה הרגשתי חבטה עזה בחלון חדרי, ולהפתעתי הרבה הבחנתי באבנים המושלכות לעבר החלון. זריקת האבנים לא פסקה, עד שחלון זה נופץ ונשבר". "חושש אני, חשש ניכר כי משליכי האבנים נמנים על אותו ציבור החולק עליי. וחוששני עוד יותר, שאם החלון יישאר כך, כשהוא מנותץ, עד אור הבוקר, והחסידיים שלי יראו זאת, עלולה להתלהט כאן מחלוקת עזה, ומכיוון שברצוני למנוע זאת, קראתי לך עכשיו, באמצע הלילה, ומבקש שתתקן את החלון, שלא יודע הדבר!".

לאחר התיקון שאל אותו רבינו, כמה הוא רוצה בעד זה, אולם הלה ענה: "איני מבקש כסף, אלא אני מחתן את בני בעוד זמן (וציין את התאריך), ואני מאוד רוצה שהרבי ישתתף בשמחה!", וכך להפתעת משמשיו, שלא הבינו מדוע רבינו רוצה ללכת ל"שבע ברכות" לאדם שאינו מוכר כלל וכלל, השתתף רבינו בחתונה. (מתוך העלון הנפלא 'נועם שיח'- אב"ד סאנטוב שליט"א)

יפור אדיר נוסף שעובד מהספר "עלינו לשבח" כיצד רבינו ברח מכל נדנדוד מחלוקת. שנים ספורות לאחר שהחל לכהן באדמו"רות, יצא רב פלוני באמריקה נגד דעת הרבי בעניין מסוים שעלה על הפרק. הרב הוא לא הסתפק רק בפרסום דעתו, אלא הכפיש את שמו של הרבי בכל הזדמנות אפשרית. הצדיק לא הגיב כלל לדברי הבלע, אולם, כאשר תכפו ההכפשות, ביקש הרבי להודיע, שכל החסידיים יתכנסו בהיכל הגדול. בתוך דקות ספורות היה האולם מלא על גדותיו. המתח הורגש באוויר.

הכל היו בטוחים, שעכשיו ייצא האדמו"ר נגד הרב במילים חריפות. הרבי נכנס לביהמ"ד. נישק את הפרוכת, ופנה מיד אל הסטנדר שלו שליד היכל הקודש, ונשא 'נאום תקיף' שנמשך בדיוק חמש עשרה שניות, וכך אמר: "אני מודיע כאן, לפני ארון הקודש. אני אוסר עליכם להילחם על כבודי. הכבוד שלי יהיה- אם לא יילחמו על כבודי. מי שלא יציית לכך- אין לו מה לעשות בבית-המדרש שלי" ויצא החוצה.

השמועה על הדרשה של הרבי הגיעה חיש מהר גם לאוזניו של הרב ההוא, שהבין עתה לפני מי הוא עומד, ולא מצא את ידיו ואת רגליו בשאלה כיצד לפייס את האדמו"ר. לא יצאו דקות אחדות, והרבי מבקש מהגבאי שלו להסיע אותו לביתו של אותו רב. האדמו"ר מבאבוב שעדת החסידיים בניו-יורק שתתה בצמא כל מילה מדבריו, עולה במדרגות, מקיש קלות על הדלת, וכשזו נפתחה, מצא הרב את עצמו מול האדמו"ר, וחישב להתעלף. ועד שלא יתמוטט, תפסו הרבי בידיו, חיבקו ונישקו, ואמר לו: "לך אך החסידיים שלי והם יעידו בפניך שאין בליבי עליך מאומה. ידידים היינו וידידים נישאר".

הרב יוסף חיים זארוק זצ"ל - נולד בשנת ה'תרס"ט (1908) בעיר זליתן שבלוב למשפחה מכובדת ורבית יחס. כבר מילדותו הפליא לב כל שומעיו בידענותו וזכרונם המיוחד. בשנת ה'תרע"ד (1913) עברו לטרפולי. **בהיותו כבן שבע שנים חלה באדמת וכתוצאה מכך התעוור.** על אף גילו הצעיר לא נפל ברוחו ולא נסוג לאחור. הוא התגבר על צערו הרב וניסה בכל יכולתו ללמוד יחד עם חבריו בתלמוד תורה. בשנת ה'תר"פ (1919) היה אמור לנסוע עם אביו לאיטליה כדי לנסות לרפא עיניו, אך באותו הלילה התגלה לו אליהו הנביא, והבטיח לו שאם ימשיך לשקוד על תורתו, יפתחו לפניו מאורי התורה, ולא יזדקק למאור עיניו ורבינו בחר בתורה. בהמשך למד בת"ת 'דאר א-סרוסי'. לפרנסתו, אביו קנה לו ספינה, אותה היה משכיר. בורא עולם חננו בזכרון מופלא, והוא קלט וזכר בעל פה את כל דברי הגמרא שנלמדו בישיבה. רבינו לא הסתפק בשיעורי הישיבה, ואף בחזרו לביתו ישב ושין את כל אשר למדוהו רבותיו, עד שברבות הימים הפך לת"ח בקיא ועצום וידיו רב לו בכל תורת הנגלה. בזמן מלחמת העולם השנייה, שהאויב הגרמני הגיע לטרפולי נאלץ לברוח לעיר הולדתו זליתן. בתום המלחמה חזר לטרפולי.

בשנת ה'תשי"ד (1953) עלה לארץ והתיישב במעברת זרנוגה (סמוך לרחובות). בשנת ה'תשי"ז (1956) עלה לירושלים והצטרף לחכמי ישיבת 'פורת יוסף' שבקטמון, ובשנת ה'תשכ"ב (1961) עבר לשכונת גאולה סמוך לישיבה. מסירות נפשו ללימוד התורה הייתה עצומה. למרות המשברים שעבר בימי חייו, ניתן היה לראותו תדיר כשהוא הוגה בתורה הקדושה ומחדש חד"ת. **רבינו סבל מחוליים רבים. בשנת ה'תשכ"ח (1967) חלה ונותר משותק בחצי גופו ורותק לכיסא גלגלים, אולם גם אז לא הרפה מלימודו, שמח בחלקו ולא נתן לעצבות לשבור אותו. הקים עם תלמידו ר' מנחם ישועה את ישיבת 'אור זרוע לצדיק' ועמד בראשה.** רבינו עמד ותמך באלו ששכל כח סבלם תחת צרותיהם. על אף שעולמו חשך בעדו השתדל להאיר את עיני האחרים בלימוד התורה. בביתו מצאו מחסה בחורים מסכנים שלא הצליחו להיקלט במסגרת הישיבה והוא כמורה מסור ואב רחמן לימד אותם. **גאון בנגלה ובנסתר. בעל רוח-הקודש.** שמו הלך לפניו, רבנים גדולים וראשי ישיבות הכירו בגדולתו התורנית. מחכמי ישיבת 'פורת יוסף', בקי בכל מקצועות התורה על אף היותו סגי נהור, דורש בשער בת רבים, ורבים השיב מעוון. נפטר לבית עולמו בשבת קודש, ראש חודש מנחם אב ה'תשמ"א (1981). חי כ-73 שנים. ציונו בהר-הזיתים בירושלים.

אביו: ר' שמעון. **אמו:** מרת מרים. **אישתו:** מרת רחנה (למשפחת יונה). **מרבתי:** הגאונים חכם ר' סוסו תשובה הי"ד, חכם ר' יצחק חוואתו לוזון, חכם ר' יעקב חי גביזון, חכם ר' יוסף ג'יעאן, חכם ר' ציון ביתאן, חכם ר' מרדכי שרעבי, חכם ר' יצחק כדורי. **מתלמידיו:** ר' מנחם ישועה. **ילדיו:** בן ושש בנות (ארבע מבנותיהם מתו בצעירותן).

כשהיה הרב בגיל העמידה הלך לחתונה של אחד ממקורביו, היה שם מאן דהו, שרצה להעביר ספסל ממקום למקום ובאותו זמן בדיוק עבר הרב והרגיש חבטה חזקה בעין, מחוזק המכה **עינו נעקרה ממקומה**, ובכל זאת הרב שתק ולא דיבר מאומה, משום שלא רצה לבזותו, והוסיף ואמר: **"חשבתי בלבי שכך רוצים מהשמים, מה בכך שאין לו עין אחת הרי עד עכשיו בין כך ובין כך אני לא הייתי רואה, ועכשיו מהשמים רוצים, שלא יהיה לי עין אחת כלל"**.

יפר יהודי אחד שהיה עובד בחנות בשר הודו חלק בבני-ברק: "יום אחד נתגלתה לעיניי שאלה בהלכה בעניין ההודו, האם הבשר כשר או חלק? הלכתי לשאול את הרב הגאון ר' יעקב לנדא זצ"ל. והנה להפתעתי, כשנכנסתי לבית הרב, ראיתי שר' יוסף זארוק ור' שאול חדד ור' משה חדד בורתא-זצ"ל נמצאים שם ומתפלפלים ביניהם בהלכה עם הרב לנדא על עניין מסוים, ניגשתי לרב לנדא ושאלתי את השאלה, השיב לי הרב שבספר פלוני כתוב כך. ר' יוסף זארוק, ששמע את דבריו אמר: **'השאלה והתשובה שאמרתם, כתובות בספר פלוני עמוד פלוני, שורה פלונית'**, הביאו את הספר פתחו ומצאו שהרב דייק במה שאמר, הרב לנדא התרשם מאוד מהבקיאות האדירה של הרב ואמר: **'בקיאות כזאת אדירה! כל כך הוא בקי כשאפילו שהוא לא רואה, זה ממש להפליא! והוסיף ואמר, אדם חכם כזה מעולם לא ראיתי!'**

אחד מבחורי הישיבה יצא לפגישת שידוך עם בחורה מסמינר 'בית יעקב', כשהשדכנית שלא היה לה שום קשר עם רבני הישיבה התבקשה לשמור את הפגישה בסוד, אפילו מבני משפחתם, עד שיראו איך יתקדמו פני הדברים, לאחר סיום הפגישה שב ללימודיו באולם הישיבה, משהחל ללמוד בקול שמע רבינו את קולו וקרא לו לגשת אליו, משניגש שאלו רבינו: **"האם נפגשת הערב עם פלונית?"**. הבחור היה המום, לא היתה לרבינו שום דרך לדעת זאת על ידי בני אדם, והשיב לו: **"הן"**. והנה הצדיק החל לבכות. דבר שהתמיה את הבחור, שאל הבחור: **"מדוע הרב בוכה, האם אינה בת זוגי?"** - **"בת זוגך היא"**, השיב ר' יוסף. **"אם כן, מדוע כבודו בוכה, האם לא תלד לי בנים?"** שאל הבחור.

"ארבעה בנים יהיו לך ממנה", השיב רבינו. **"אם כן, מדוע כבודו בוכה?"** שאל הבחור. השיב רבינו: **"אין זה עניינך, חזור ללמודיך"**. לאחר זמן קצר נרגע הבחור ושב ללימודיו. שידוך זה אכן יצא לפועל, ומתחילת הנישואין עלו בני הזוג על 'שרטון קשה' בשלום הבית עקב ניגודי אופי חדים ביניהם, והיות שלא רצו לפרק את המשפחה, חיפשו דרך פשרה ושלום ולא מצאוהו. על אף שלא צלח שלום בית, האשה ילדה מדי שנה. **לאחר לידת הבן הרביעי נשבר הבעל והחליט, שהחיים כך לא יכולים להימשך ושקל גירושין.** לפתע זכר ברבינו, שמאז החתונה לא פגש אותו כיוון שעם החתונה עזב את הישיבה ועבר ללמוד בכולל הנמצא במקום אחר. הלך לבית הצדיק וסיפר לו, שניגודי האופי שבינו לבין אשתו מוציאים אותו מדעתו. למשמע דבריו שאל הרב: **"כמה בנים יש לך?"**, והשיבו **"ארבעה"**. אמר לו רבינו: **"הגיע הזמן להתגרש, זוכר אתה, שבכיתי כשנפגשת עמה לראשונה? בכיותי היו מתוך כאב על סבלך, שראיתי שתסבול עמה, אבל גם אמרתי לך, שיהיו לך ארבעה בנים ממנה, ועכשיו שנולדו ארבעתם נגמר התיקון ביניכם, והגיע זמנך לגרשה ולישא אחרת"**. (תולדות מנחם)

הצדיק הרב שריה דבליצקי זצ"ל - נולד ב-ט"ו שבט ה'תרפ"ו (1926) בריגה שבלטביה. בשנת ה'תרצ"ד (1934) משפחתו עלתה לארץ והתיישבה בתל אביב. כשהיה כבן 13 התחיל ללמוד אצל הגאון הרב יחיאל ישראלוב בבית הכנסת הגר"א שברח' הירקון. בהמשך התקרב גם לרב יוסף צבי הלוי. כשהיה כבן 15 משפחתו עלתה לירושלים, שם התחיל ללמוד בישיבת קמניץ ובישיבת חברון. רבינו זכה גם ללמוד אצל המקובלים בני עדות המזרח בירושלים: המקובלים הרב מרדכי שרעבי, הרב עובדיה הדאיה והרב מרדכי עטיה. רבינו העיד על עצמו שמשנת ה'תש"ד (1943) לא דיבר לשון הרע. כשנשאל מה קרה באותה השנה ענה: "לא קרה כלום פשוט פעם לא היה מצוי ספרים ואז פעם ראשונה שראיתי את הספר 'חפץ חיים'. למדתי את כולו ומאז לא דיברתי לשון הרע".

לאחר נישואיו התגורר בתל-אביב. בהמשך עבר לרמת גן, שם התקרב למרן החזון אי"ש זיע"א. כשהיה כבן 27 עבר לבני ברק, שם המשיך ללמוד תורה מפי מרן החזון אי"ש. בשנת ה'תשי"ז (1957) ייסד בביתו מניין קבוע לתפילת שחרית וויתקין בזמן הנץ החמה הנראה. ביתו היה פתוח. גם תלמידים צעירים בשנים ליבנו איתו סוגיות תלמודיות והלכתיות. שקדנותו היתה מופלאה. החברותא סיפר שהוא היה צריך להמתין לידו במשך דקות ארוכות עד שרבינו הרים את ראשו מהגמרא ושם לב אליו. נהג לצום מידי שנה במשך יותר מ-40 שנה מ-י"ז בתמוז ועד ט' באב. עשייתו, שובביו, שלושת השבועות, שני וחמישי במשך כל השנה. ענוותן מופלא. מימיו לא החסיר תיקון חצות. היה ידוע צדקת פזרונו. רבים נתמכו מידו מכמה קופות שניהל. בעל רוח-הקודש. נזהר מאוד מגזל. מעולם לא פגע באף אדם. נפטר ב-ב' אב ה'תשע"ח (2018). חי כ-92 שנים. נטמן בבית העלמין קריית שאול.

אביו: ר' בצלאל יעקב. **אימו:** מרת דבורה (בת ר' דוד הלוי לוי). **אשתו:** מרת חיה (בתו של ר' הגאון השקדן ר' חיים עוזר יונבסקי. התחתן כשהיה כבן 20). **בנותיו:** גב' באום, גב' וינוגרד (נישאה לר' יוסף אליהו). **בנו:** ר' דוד. **מרבנותיו:** הגאונים ר' שמואל פיפרמן, ר' יחיאל ישראלוב, ר' יוסף צבי הלוי (אב"ד תל-אביב), ר' דוד בהר"ן, ר' יעקב משה חרל"פ, המקובל ר' מרדכי שרעבי, המקובל ר' עובדיה הדאיה, המקובל ר' מרדכי עטיה, מרן ר' אברהם ישעיהו קרליץ (ה'חזון אי"ש). **מתלמידיו:** הגאונים ר' אי"ש ברגמן, ר' אהרן ברנר, חזקיהו יוסף פרצוביץ, ר' אבידן אליהו. **תלמיד-חבר:** המקובל הרב יוסף לייב זוסמן. **מספריו:** **אחר כתלנו** דיני קריעה **פאר יעקב**, הנחת תפילין **אם למקרא** - על כל התורה, ההפטרות והמגילות **תיקון חצות** כסדר האריז"ל **מתי מלחמה** - שו"ת בענייני אבלות **חוקת עולם** - ביאור עבודת יוה"כ **פ' ישובע שמחות** - דיני שבע ברכות **זיכרון בצלאל** - הלכות קריעה **יבנו שנות דור ודור** - צוואות והנהגות מגדולי ישראל **והוא באחד** - כוונות קריאת שמע ועוד ספרים רבים.

רבינו סיים את ברכת המזון שלאחר 'מלווה מלכה', קם ממקומו לכיוון הסטנדר. פתאום צה במוחו המחשבה כי גאון פלוני לא התקשר אליו תקופה ארוכה. מוזר, הוא נהג לטלפן מידי פעם והם היו משתעשעים בדברי תורה. "אם הוא לא מתקשר, אני אתקשר אליו", חשב. הרב חייג לידיו הוותיק ופתח בשלום ידידותי. "כן, מה רצונכם?" - "מדבר שריה דבליצקי". אולי הוא לא מזהה את הקול. "מה רצונכם?", הרב בצד השני ענה בקרירות. "כבר זמן רב, שלא פלפלנו בדברי תורה", רבינו אמר. הצדיק הרגיש שכן שיחו לא מעוניין לדבר כעת וסיים את השיחה בנעימות.

רבינו חשב: "ידידי פגוע ממני ואין לי מושג למה". הוא ניסה להעביר במוחו את שיחות האחרונות עם אותו גאון ולא מצא שפגע בכבודו או ברגשותיו. בלית ברירה המשיך בסדר יומו. לאחר שבוע וחצי, כשרבינו סיים את אחד משיעוריו הרבים, אברך משומעי לקחו הקבועים ניגש אליו וסיפר בהתרגשות כי ראה ספר פלוני עם הקדשה אישית לרבי שריה דבליצקי בבית של... רבינו עצר אותו מיד: "אני לא רוצה לדעת, מי זה היה". האברך לא המשיך לספר אבל רבינו כבר הבין הכול: הגאון היה שולח לו את ספריו החדשים בכל עת שהם יצאו לאור עם הקדשה לבבית. רבינו היה שולח לו את דמי הספר בצירוף הערות ופולפולים בדבריו. נראה היה כי השליח שהספר נשלח איתו לא עמד בניסיון ושולח יד בספר עם ההקדשה המיוחדת. הגאון נפגע ולא הבין למה רבינו לא הגיב על מתנתו, בעוד שרבי שריה עצמו לא ראה כלל שיצא חלק חדש!

רבינו חשב איך לצאת מהסבך. כשאחד ממקורביו ניגש אליו ושאל לפשר פניו השיב: "אנחנו נמצאים מספר שבועות לפני ראש השנה. אני לא יודע איך לפייס גאון אחד שיש לו תרעומת עליי". המקורב התפלא: "יש למישהו תרעומת על רבינו?". הצדיק סיפר מה שקרה וסיים: "הספר נמצא אצל יהודי שאני לא רוצה לדעת מיהו כי אני לא רוצה להיכשל בלשון הרע. הכי פשוט היה להתקשר לאותו גאון ולספר לו שאני לא ידעתי ששלח אלי את ספרו מכיוון שהספר לא הגיע אליי, אבל זה יהיה זה לשון הרע על השליח שמעל בתפקיד".

רבינו סיים: "החלטתי שעדיף שאשאר נזוף ואותו גאון ימשיך לבעוס עליי מאשר לעבור על איסור תורה של 'לשון הרע'. המקורב התפעל מאוד מהחשבון המדוקדק של רבינו. מקרה זה הצטרף אצלו לעשרות דוגמאות של דקדוק קפדני במצוות הבורא. עברה תקופה קצרה. לאותו מקורב נודע כי קרובו מתעתד לעבור ניתוח. מאחר והתפלל במניין הוותיקין של הגאון רבי ניסים קרליץ, החליט לגשת אליו ולבקש את ברכתו להצלחת הניתוח. רבי ניסים שמע את הבקשה ותמה: "ברכותי ספק יתקיימו וספק לא, ואילו רבך הגר"ש דבליצקי שאתה רגיל אצלו - הלא חז"ל מבטיחים שאדם שמעולם לא נכשל בלשון הרע בפיו ובאוזניו הקדוש ברוך הוא חייב לכבד ברכה שיוצאת מפה כזה!". (מעובד מתוך מוסף שב"ק דברים תשע"ח)

המקובל האלוקי הרב שמשון מאוסטרופולי הי"ד- נולד בשנת ה'ש"ס (1600) בערך בקוריץ בוהלין. נקרא על שם זקנו, ר' שמשון ליווא מקרמיניץ. כשהיה צעיר לימים לא למד תורה. עשיר לקח אותו לבתו ואז רבינו דרש דרוש עצום בנגלה ובנסתר. הוא סיפר לאביו, שפעם אחת היכה אותו בגלל שהוא לא לומד תורה, והוא ברח ליער. שם התגלה לו אליהו הנביא ולמד איתו. העיד על עצמו כי כבר בנעוריו למד את חכמת הקבלה. הגה"ק ר' צבי הירש הורביץ כתב על רבינו: **"איש אלוקים. רוח ה' דיבר בו. הופיע רוח ה'... היה משולח אליו אחד מן השרפים המעופפים... וכל דבריו נביאות ממש"**. שימש כמגיד מישרים באוסטרופולי ונקרא בפי כל 'רבי שמשון המגיד'. לימד את תלמידיו בנגלה ובנסתר. מכל קצווי הארץ שלחו לרבינו בקשות לבאר מאמרי חז"ל, רמזים בסודות התורה ובספרי הראשונים הקדמונים. היו מגדולי ישראל שהתנגדו לרבינו בגלל העובדה שלימד את חכמת הקבלה ברבים - ביניהם המהרש"א. מצד שני היו גאונים, ביניהם מח"ס 'עבודת הגרשוני', שעודדו אותו בכל כוחם לפרסם את חכמת הקבלה. **בקי בנגלה ובנסתר, בסגולות וקבלה מעשית.** התרחק מלהשתמש בקבלה מעשית. היה שפל ברך ונבזה בעיניו. בכמה מקומות בכתביו גינה את עצמו מאוד. בהקדמה לספרו 'דן ידן' חתם 'עפר ארץ שמשון מאוסטרופולי'. באחד ממאמריו כתב "ולי השפל הדיוט נראה". כל יום היה מגיע לרבינו מלאך מגיד כדי ללמוד איתו סתרי תורה. חיבר אגרת שנחשבת כבעלת סגולה במיוחד בערב פסח. לפי המסורת, קריאת האגרת היא סגולה לשמירה מפורעניות לכל השנה.

באביב שנת ה'ת"ח (1648) התחיל מרד האיכרים הקוזקים במלכות פולין. בראש המורדים עמד צורר היהודים חמילניצקי ימ"ש. המורדים פרצו לשטחי האוקראינים שתחת שלטון פולין. הם עברו ממקום למקום, כשהם משאירים נחלי דם, הרס וחורבן. היהודים היו תמיד, הראשונים להיפגע ונמלטו מאימת הפורעים. רבינו ברח לפולנאה שבמחוז וואהלין. רבינו נרצח בזמן שהתפלל ב-ג' אב ה'ת"ח (1648). חי כ-48 שנים. הרה"ק רבי אליעזר צבי כתב בשם אביו (האדמו"ר הרב יצחק אייזיק יהודה יחיאל ספרין מקומרנה שזכה עוד בילדותו לרוח-הקודש) כי לרבינו היתה את נשמת משיח בן יוסף. האדמו"ר ר' יעקב יצחק הורביץ ('החוזא מלובלין') כתב: "משיח בן אפרים יקבץ את ישראל לארץ ישראל, כי נראה, שלא ייהרג, כי היה מקוים בר' שמשון מאוסטרופולי ולא תקום פעמיים צרה" ('דברי אמת' פר' ויצא).

אביו: ר' פסח. **אימו:** בת רבי שמשון בן בצלאל ליווא מקרמיניץ (מגדולי הדור. אחיו של המהר"ל מפראג. יחוס המשפחה מגיע עד דוד המלך). **מרביתיו:** אביו- הצדיק ר' פסח, הגאון ר' נתן נטע כהנא (אב"ד אוסטרעהא). **מתלמידיו:** הגאונים רבי ישראל סרוק, ר' יעקב קופל מזאסלב, ר' משה ברבי יהושע העשיל מהמבורג, ר' נתן נטע הנובר. **מספריו:** **ידן ידן יליקוטי שושנים יזאת חוקת הפסח יניצוצי שמשון יבן מנוח**- פירוש לאידרות.

רבינו התקשה בצעירותו בלימוד התורה, והיה שונה משאר אחיו שהיו גדולי תורה. פעם בא עשיר והציע לאביו לקחת את רבינו לחתן, אבל אביו סירב. העשיר אמר שיתן אלף רובל לנדוניה ולא הסכים והעלה את הנדוניה לסכומים גבוהים. אביו שאל: "בני הוא בור. למה אתה רוצה אותו לחתן?". אבל העשיר התעקש שאף על פי כן הוא מוצא חן בעיניו ונתרצו. בשבת שלפני החתונה רבינו עלה על הבימה ודרש דרוש אחד בנגלה ודרוש שני בנסתר. אביו התפלא ושאל אותו: "איך הגעת לזאת?". רבינו ענה לו כי יש לו נשמה גדולה מאוד. בילדותו נפל פעם הכובע מראשו, ואז נדבק בו הסט"א ולא נתן לו ללמוד תורה. יום אחד אביו היכה אותו על ראשו עד שברח ליער. שם התגלה לו אליהו הנביא זכור לטוב ולמד איתו. על ידי המכות נשבר כוח הסט"א ונפתחו לו מעיינות החכמה, ועלה מעלה בכוח נשמתו הגדולה.

הרה"ק ר' גדליה מליניץ (מח"ס 'תשואות חן') סיפר שהבעש"ט הק' לא רצה להיות באוסטרופולי והסביר, כי שם ר' שמשון (רבינו) כבר תיקן את כל מה שהיה צריך, ולכן אין לו שום צורך להגיע לשם. גיסו של הבעש"ט הק', ר' גרשון, שבת פעם אחת באוסטרופולי. כשחזר משם הלך לבעש"ט ואמר לו: "השגתי שם אור גדול מר' שמשון". הבעש"ט הק' ענה לו כי הדבר לא יתכן. פעם אחת שלחו לבעש"ט בקשה להגיע לאוסטרופולי לצורך עניין מסויים. הבעש"ט הגיע. בסעודה ישב מול החלון הפתוח והביט מחוץ לחלון כל הזמן. ר' יוסף מקאמינקא תמה למעשה הצדיק ורצה להבין למה הבעש"ט מביט בחלון כל הזמן. כאשר הבעש"ט הסתובב, ר' יוסף סגר את החלון. כשראה הבעש"ט שהחלון סגור, שוב פתח אותו. ר' יוסף סגר שוב את החלון והבעש"ט פתח אותו, וכן עשה בפעם שלישית. בסוף הבעש"ט שאל: "מי סגר את החלון?" ר' יוסף אמר: "אני. הקור נכנס לבית דרך החלון". הבעש"ט אמר לו: "אני רואה אור גדול שמאיר מהארץ לרקיע. אני לא מבין למה האור נמצא שם". כששאל הבעש"ט הק', אמרו לו כי בית-מדרשו של רבינו היה שם בעבר, ובמקום שהבעש"ט ראה את האור, שם ישב ר' שמשון. כששמע את דבריהם, הבעש"ט אמר: "היום הבנתי את מה שאמר ר' גרשון גיס".

הרב רפאל אנקווה זצ"ל - נולד ב- ב' בטבת ה'תר"ח (1847) בעיר סלא שבמרוקו. משפחתו הינה ממגורשי ספרד ומיוחסת עד לקבני קסטיליה וספרד. בן לשושלת רבנים ספרדית. פירוש שם המשפחה 'אנקווה' הינו 'טוהר וניקיון כפיים'. עוד בצעירותו נודע בחריצותו ושקדנותו. בעודו סמוך על שולחן חותנו עלה ונתעלה בתורה ויראת שמים.

עד שבגיל עשרים ושתיים מינהו חותנו כחבר בית הדין וכן כמורה צדק. באותם ימים ייסד ישיבה בעיר סאלי אליה נהרו תלמידים רבים שספגו תורה, יראה, מידות, וחוכמה בכל ענפי היהדות. היות שלא רצה להתפרנס מן הרבנות, לפיכך עסק בזמן מועט במסחר. בשנת ה'תרל"ט (1879) עלה חמיו לא", והוא מונה לדיין של בית הדין הרבני בסלא. כל ימיו שקד באוהלה של תורה.

לאחר שהשלטון הצרפתי במרוקו בראשית תקופת הפרוטקטורט החליט, שיש להקים מוסד רב ראשי במדינה, כדי שייצג את היהודים מועצת הרבנים המליצה על רבינו ובשנת ה'תרע"ח (1918) בהיותו כבן שבעים ואחת מונה לשמש כרב הראשי של יהודי מרוקו ולראשות בית הדין הרבני ברבאט הבירה. מכל רחבי העולם היהודי שיגרו אליו שאלות וספיקות, מארצות אשכנז, צרפת ועד ערי איטליה וטורקיה, ארץ ישראל, עירק ותימן.

נפטר בליל שבת קודש, ד' באב ה'תרצ"ה (1935). חי כ-88 שנים. בהלווייתו, שנערכה למחרת כדי לאפשר להמונים להגיע

מכל רחבי מרוקו וצרפת נכחו כ-50,000 משתתפים, כולל נציגים צרפתים ומוסלמים בכירים ומשלחות יהודיות מכל רחבי מרוקו. 12 חכמי דורו נשאו את מיטתו הטהורה ו-12 בעלי תקיעה תקעו והריעו בשופרות. מאתיים ילדי תשב"ר צעדו בארבעה טורים וקראו פרקי תהילים בנגינת אבל ויגון. שלושים יום נערכו הספדים בבתי מדרשות ברחבי העולם.

אביו: ר' מרדכי. **אחיו:** ר' אליהו, ר' מסעוד ור' עמרם. **אשתו:** בת ר' יששכר אסראף (ששימש כאב"ד סאלי ולאחר שעלה ארצה שימש כרב העדה המערבית). **בתו:** זהרה (נישאה לר' יוסף אנקווה). **מספריו:** **יקרני רא"ם** - על שו"ע **יפעמוני זהב ופעמון ורימון** - על חושן משפט **יתועפות רא"ם** - שו"ת **יחידושי רא"ם** - **יחדד ותימא** - חידושים על 12 מסכתות.

באחד הימים נודע לרבינו על נערה בת ישראל שמעזיזה ללכת בלבוש, שאינו צנוע על פי ההלכה, כשזרועותיה אינן מכוסות היטב. שלח רבי רפאל שליח לאבי הנערה והזהירו על מעשיה של בתו, אולם הבת המשיכה במנהגה הרע ולא שינתה את סגנון לבושה, כשנודע לרב, אמר למקורביו, תראו את אשר יקרה לנערה, ותכף ומיד התפשטו על ידיה של הנערה פצעים ואבעבועות.

הנערה הבינה שזה עונש, על אשר לא הלכה בלבוש צנוע והמרתה את פי הרב - ומיד כיסתה את זרועותיה. בבכי ובדמעות הבטיחה, שתחזור בתשובה ולא תחזור לסורה. רבי רפאל, התפלל עליה, ומיד נעלמו הפצעים.

בשנת ה'תרצ"ה בצורת קשה פקדה את מרוקו. למרבה הצער הייתה זו השנה השלישית ברציפות, שבה לא ירדו גשמים במידה מספקת! אותות הרעב ניכרו בכל פינה, מחירי המזון האמירו והקמח נמכר ביוקר רב. תושביה היהודים התכנסו בבתי הכנסת והתפללו בשברון לב. הם הפילו את תחינתם לפני בורא העולם שיפתח את ארובות השמים וישיעם מצרה זו. אולם נראה, כי התפילות שבות ריקם.

כל תושבי מרוקו הבינו, כי אם תמשיך הבצורת - בקרוב מאוד לא יהיה להם מה לאכול והם יגוועו ברעב! המוסלמים אף הם התכנסו לטכס עצה לרגל המצב, והם הגיעו למסקנה, כי יש להפיל את כובד האחריות על היהודים, שכן ידוע שתפילת היהודים מתקבלת לפני בורא העולם.

מיד יצאה הגזרה, כי על היהודים להתפלל בכל כוחם, ואם חלילה לא יפתחו שערי שמים, אזי יעשו ל"ע ביהודים שפטים. בנוסף גזרו על רבינו, הגאון הרב רפאל אנקווה, כי עליו להעתיק ולהשתתף בתפילות בבית-החיים, כשהוא יחף ברגליו. הנימוק שלהם היה, כי במצב זה יתאמץ רבינו בתפילתו. שכן אף המוסלמים האמינו, כי רבינו בקדושתו ובתפילותיו יכול להוריד גשם! היהודים ניסו לבטל את רוע הגזרה, שכן פגיעה ברב עלולה להוביל לתוצאה הפוכה שלא ירדו גשמים. אולם המוסלמים היו איתנים בדעתם.

כאשר שמע זאת רבינו, הרהר עמוקות ואמר: **"יכול אני להתפלל על הגשם, אך דעו לכם, לאחר שאסיים את תפילתי והמטר ירד, אשיב את נשמתי לבוראה"**. הנוכחים נבהלו לשמע הדברים אולם רבינו אמר: **"עליכם לדעת, שכבר נגזרה הגזרה ואין להשיבה. אני מוכן ומזומן למסור נפשי למען כלל ישראל"**.

בשמים עננה אחת לא נראתה. היהודים ובראשם הרב הגיעו לבית-החיים ושם התפללו. והנה באחת התקדרו השמים, וגשם עז החל לרדת ארצה. הבצורת אומנם הסתיימה, אולם זמן קצר לאחר מכן חלה רבנו אנושות והשיב את נשמתו ליוצרה ובמסירת נפש למען היהודים.

האדמו"ר הרב שמעון נתן נטע בידרמן ירושלים-מלעלוב זצ"ל- נולד ב-ה'תרט"ץ (1929) בטבריה. בימי ילדותו התחנך בתלמוד תורה החסידי 'חיי עולם'. כבר אז ניכרו בו ניצוצי להט קודש לעבודת השי"ת ולימוד התורה, ובוצין בוצין מקטפיה כשכבר מימי נעוריו התבלט ביראתו המופלגת ובמידותיו התרומיות והנאצלות, ובתפילותיו הנלהבות בסערת אש קודש. נודע בעבודת התפילה בקול תעצומות, ובמידת הענווה והאמת. עבד את בוראו בכל נפשו ומאודו בקדושה וטהרה, ולא עבר עליו חצות לילה בלא "תיקון חצות". תפילותיו היו מן המפורסמות ביותר. כיתת רגליו למטרות צדקה וחסד, והקדיש מזמנו היקר ועסק במסירות אין קץ בהשכנת שלום בבתי ישראל ובין אדם לחבירו. ברכותיו עשו פרי ורבים פנו אליו ונושעו.

בעל רוח-הקודש. כל ימיו נזהר היה בשמירה מופלגת על כל דבר מאכל שעמד להכניס אל פיו. אפילו בשתיית כוס מים מצא מקום להחמיר ולהדר. על המים היה לעבור סינון במסננת, עובר לשתייתם. לצורך הדבר התקנו מסננות על ברזי המים ובהעדרם מנע הרבי עצמו משתייה. מעשה היה, בשנותיו האחרונות, שבת הרבי עם קהל חסידיו באתרא קדישא מירון לרוב חולשתו הוגשה לו כוס חמין להשיב את לבו. לתדהמת הקרובים, לא חס הרבי על גופו, וסירב בכל תוקף לשתות מאותם מים, משום שלא ראה בעצמו כי יש מסננת על ברז המים שממנו מילאו את המחם. היה נזהר ומדקדק בכל מילה ומילה שעמד להוציא מפיו, אם ראוי להיאמר אם לאו. בכל דקדוקיו וחומרותיו נזהר היה מאוד לבל יגרמו הפרעה לאי מי מהסובבים.

פעמים שאף וויתר על הקפדה שנזהר בה הרבה, ובלבד שלא יפגע שום בר ישראל בסיבתה. בשנתו האחרונה, הקים בית מדרש לפרחי החסידים שעברו להתגורר בעיר בית שמש. ימים אחדים בטרם נפל למשכב, בישר הרבי לחסידים ברוב שמחה, כי זכה להשלים את המצווה התרי"ג שבתורה לכתוב ספר תורה מהודר ומפואר. נפטר ב-ד' אב ה'תשס"ד (2004). חי כ-75 שנים. ציונו בהר-הזיתים בירושלים.

סבא: האדמו"ר רבי שמעון נתן נטע. **אביו:** האדמו"ר רבי יעקב יצחק. **אמו:** מרת חוה שרה (בת הרה"צ ר' אלתר חיים הלוי שיפמן שו"ב זצ"ל מח"ס 'לקוט חיים', מחשובי חסיד קארלין ומפארי העיר טבריה ומצאצאי רבי יצחק מדראהביטש זיע"א והרה"ק בעל 'באר מים חיים' זיע"א). **אשתו:** בת הגה"ח רבי דוב בער הירשמן. **מרביתיו:** ר' דוב בעריש וידנפלד מטשעבין, ר' יוחנן פרלוב מסטאלין-קארלין. **ילדיו:** האדמו"ר הרה"צ ר' אלתר ישראל מלעלוב-ירושלים (עומד בראש שתי הקהילות-אחת בירושלים והשניה בבית שמש), האדמו"ר ר' יוחנן, ר' דוד, ר' חיים, ר' יוסף, ה"ה משה. **מתלמידיו הבולטים:** האדמו"ר ר' דוד טברסקי מראחמסטיקווא

בשנותיו האחרונות סבל קשות מכאבים ברגליו, והרופא המליץ על כדורים טבעיים שיש בהם להקל ולשכך מהכאבים. הרבי, שנשמר כל ימיו על הנכנס לפיו, שלח לבדוק את מרכיבי התרופה אם כשרים הם בתכלית ההידור. אחר דרישה, התברר כי אחד הרכיבים נעשה משומן עופות טמאים וכמובן מיאן להסתייע בתרופה. מקורביו, שלא יכלו לראותו מתיישר, הבהילו לביתו את אחד מגדולי ההוראה שפסק כי אין בדבר כל חשש, והוסיף להסביר כי מאחר שנפסלו הרכיבים ואינם ראויים לאכילת כלב, אין איסור באכילתם. אלא שהרבי נותר בסירובו, והמשיך להתיישר בייסוריו. בגילוי לב התנצל ואמר, כי "אכן מותרים הכדורים למאכל, אך מה אעשה ואני איני מסוגל להכניסם לפי".

בערב חג הסוכות, החל חשש מקנן בליבו שמא בשל מחלתו יימנע ממנו לקיים את מצוות הסוכה בליל יום טוב ראשון של חג. כאשר בא מנהל המחלקה אל מיטתו לדרוש בשלומו, נזעק הרבי ושאלו, האם יתאפשר לו לרדת לסוכת בית הרפואה בליל החג. הרופא שלא היה בקי בהלכות החג ולא ידע על הבדל בין מצוות הלילה הראשון לשאר הלילות, פנה לרבי ו'הרגיעו': "אל תדאגו, שבעה ימים יש בחג, בימים האחרונים וודאי יתאפשר כבר לרדת לסוכה". כאשר שמע הרבי את תשובתו התמלא צער ודאגה וכדרכו נתעטף בשתיקה כואבת.

לאחר רגעים ספורים, החל המוניטור להראות עליה תלולה ומבהילה בדופק הלב עד שסכנה נשקפה לו. הרופא הבכיר, שאך זה עתה שוחח בניחותא, לא הבין את המתחולל לנגד עיניו. אחד ממקורביו הרבי שנכח בשעת מעשה, פנה למנהל המחלקה וטען לו כי הדבר קרה בשל סירובו לאשר לו לקיים את מצוות החג. אף כי לא האמין הרופא לדבריו, פנה אל הרבי ולחש לאוזנו: "אם ירצה האדמו"ר בדווקא, יוכל לרדת לסוכה עוד הלילה". לתדהמת כל הנוכחים, באותו רגע ממש, שב לבו להתנהל במנוחה כאשר היה מקודם.

מעשה באברך מבני ירושלים שפקד את נווהו ותינה בפניו על צרת נפשו כי נקלע לחובות כבדים ואין לו לתת לחם לבני ביתו. האברך שסבר כי קרוב הוא וודאי יקבל נתינה מכובדת, התאכזב לגלות בידו שטר של עשרים שקלים מקופלים, ויצא בפחי נפש. רק כאשר בא לביתו נוכח לראות כי הרבי חשב מחשבות כיצד יהיה זה מתן בסתר שלא יבוש האברך, והטמין בתוך השטר הקטן, סכום גדול מאוד.

פעם בסעודת ראש חודש נקלע לבית מדרשו של רבינו בחור מבוגר שהיה זקוק לישועה גדולה, וכשעבר בעת אמירת לחיים בירכו רבינו שעד החודש הקרוב תבוא ישועתו, ואכן לחודש הבא בעת סעודת ראש חודש כבר בא הלה לקבל ברכת המזל טוב לאירוסיו.

אמן רב לאחר התפילה, היה רושם התפילה ניכר עליו. הטלית שגם בימי החורף הירושלמים הייתה רטובה לגמרי מזיעה של תפילה, כמו הגוף הלוהט כולו ברתחת קודש. מידי יום בסיום התפילה, היה שב על עצמו מראה נוראי של הגוף הקדוש הנופל באפיסת כוחות, כשהוא אינו חדל מלהתנשף בכבדות, כמי שזה עתה סיים עמל מפרך ומשבר. מספר שנים לפני פטירתו, חש שלא בטוב ונאלץ להתאשפז. אחד ממקורביו שחרד לשלומו, שאל את הרופא שטיפל בו, לדעת את שלום רבו. הרופא השיבו בהתפעלות: "דעתי אינה משנה, משום שבלאו הכי רבך אינו מתחשב בה. אולם דבר אחד יכול אני לומר לך, כשהוא מתפלל הוא לא נמצא עמנו כלל".

המקובל הרב הצדיק אליהו ליאון לוי זצ"ל הידוע כ'בבא ליאון' נולד כבן זקונים להוריו בשנת ה'תרצ"ט (1939) בעיר מרעאש שבטורקיה. בהיותו כבן שמונה שנים, משפחתו עלתה לארץ והתיישבה במעברת נס ציונה. היות ואביו חשש מהשממה הרוחנית ששררה במקום לכן בשנת ה'תש"י (1950) העביר את משפחתו לשכונת עזרא שבתל אביב-יפו, שם הקים את ביה"מ 'עזרה ותושיה' והיה לרבם של העולים מטורקיה.

בגיל 12 למד בישיבת 'אוהל מועד' בתל אביב. כשהגיע לבר-מצווה כבר ידע חלקים רבים של הזוהר. בגיל 18 עבר ללמוד בישיבת חב"ד בעיר. בגיל 21 שימש כחזן הראשי בביה"כ 'אוהל מועד' בתל אביב ובהמשך שימש כשליח ציבור בביה"כ של יוצאי חלב בשכונת לבנדה בתל אביב. נודע כבעל קול נדיר וחזק, אשר שלט בכל רזי המקאמים.

למד בכולל 'בית הלל' במשך כארבע שנים וכן בישיבת 'פורת יוסף' ובכפר חב"ד. לאחר מכן החל ללמוד את רזי הקבלה ובמשך שש שנים רצופות ערך את התיקון של התנא רבי נחמיה בן הקנה (התבודד בבית כשהוא לומד קבלה ועורך תעניות). לימים עבר להתגורר בבני ברק. הקים והחזיק במשך שנים רבות את ישיבת המקובלים 'תיקוני אליהו' ומעייני הישועה' בראשה עמד עד פטירתו. בימי חמישי נהג להיות שרוי בתענית ולקבל קהל. חיבר תיקונים שונים ובמשך עשרות בשנים עבר בבתי-הכנסת השונים כדי לערוך את התיקונים, שהיו מתקיימים מדי יום חמישי בימי השובבי"ם בלילות עד אור הבוקר.

בלילות שבת לא היה נח והיה יושב והוגה בתורה ובחסידות עד הבוקר. בדרשותיו מעולם לא פתח ספר והציטוטים ומאמרי חז"ל נאמרו תמיד בעל פה. **בעל רוח-הקודש**. לקח את בעיות האנשים באופן אישי והיה בוכה עם הסובל, כאילו הוא בנו יחידו. ערך תעניות מרובות אשר בגינם התקשה לאכול וסבל מחולי מעיים. למרות תחנוני משפחתו סירב לקבל טיפול רפואי ואמר **כי הוא הולך כפרה על עם ישראל**. רבים פנו אליו ונושעו. נפטר ב-ד' אב ה'תשע"ה (2015). חי כ-76 שנים. ציונו בבני-ברק.

סבו (מצד האב): המקובל ר' אברהם (נפטר בגיל 98 והוריש את רזי התורה לבנו ר' ישועה). **אביו:** המקובל ר' ישועה (שימש כרב העיר מרעאש שבטורקיה. נהג לטבול בכל לילה 151 טבילות לפני אמירת 'תיקון חצות'). **אימו:** מרת שפיקה. **אשתו:** מרת שושנה. **אחיו:** ר' רפאל (ראש מוסדות 'ישועה ליהודה'). **אחיותיו:** מרת ש. אללוף (נישאה לר' זבולון מקים סמינר לבנות 'אור החיים'), מרת מ. ביטון (נישאה לר' שמעון רב העיר חדרה ונשיא מוסדות התורה 'אור יוסף').

מרבתי: אביו, ר' אברהם (את רוב תורתו למד מאביו וכן לימדו סודות שלא גילה אותם לאף אדם). **בניו:** ר' יהושע (ראש ישיבת עטרת הלויים פתח-תקווה), ר' חיים (ראש ישיבת 'עטרת הלויים'), ר' שמואל, ר' אברהם, ר' יצחק, ר' יוסף. **חתניו:** ר' ישי גינתי (ראש ישיבת 'ברכת התורה' בירושלים), ר' יחזקאל סולומון (רב קהילה בחסידות ויז'ניץ). **מספריו:** **יישועות אליהו השלם**, **יקדושת ישראל**, **צעקת ישראל**, **משבצות זהב לבושה** - לנשים.

להלן סיפורי מופתים המעובדים מערוץ שבע שסופרו על הרב. אחד מתלמידיו, יגאל ואזנה, נעזר ברב כאשר הותקפו המחשבים במקום עבודתו על ידי וירוס, ומאה ושמונים מחשבים יצאו מכלל פעולה. במשך יומיים ניסו למצוא פיתרון, אך לשווא. **חברה שמתמחה בהוצאת וירוסים רצתה ארבע מאות אלף דולר כדי לתקן את הבעיה**. פתאום שי חשב לשאול בעצת הרב.

"אינני יודע למה לא חשבתי על זה מיד", סיפר. "התקשרתי לרב ותיארת לי את הבעיה. הוא הורה לי להניח את ידי על אחד המחשבים. אחרי דקה, הוא אמר, שהוא רואה את הווירוס והוא תיאר אותו בפניי. (מאוחר יותר הוא הראה לי את הסקיצה שעשה בישיבה. זה היה נראה בדיוק כמו דיאגרמות של וירוסים מחשב עם זנב מתפתל ארוך).

הצדיק אמר לי, שהוא תפס את הווירוס ונעל אותו בכספת רוחנית. הוא הורה לי להקיש על מקש "Enter". מיד נדלק המחשב ואיתו יתר המחשבים, שהיו בבניין. זה היה מדהים.

פעם אחת יענק'לה לוויין קנה מכונת משומשת ממישהו, שהיה גבאי באחד מבתי הכנסת באזור. מאחר שכבר היה בבני-ברק, 'קפץ' לישיבה לביקור כדי להיכנס אל הצדיק. שאל אותו הצדיק: **"הוא סיפר לך, שהמכונת עברה תאונה ושהגברית המחבר את שני הגלגלים הקדמיים התעקם?"** שאל הרב. "לא, הוא לא סיפר לי", אמר יענק'לה.

"איך זה יכול להיות? קניתי אותה מאדם ירא שמיים", טען יענק'לה. **"הוא היה צריך להוריד אלפיים שקל ממחיר המחירון",** אמר הרב. יענק'לה לקח מייד את המכונת למוסך כדי לבדוק אותה. אכן, מדברי הרב לא נפל דבר. **המוסכניק אישר, כי הגברית המחבר את שני הגלגלים הקדמיים היה עקום, לאחר שהמכונת עברה תאונה.** הוא חזר במהירות לגבאי שמכר לו את המכונת, והלה כששמע את דבריו החזיר לו אלפיים שקלים כדברי הרב.

האדמו"ר הרב בן ציון הלבֶרשטאם הי"ד - נולד ב-י' אייר ה'תרל"ד (1874) בבוקובסק שבגליציה. עוד בילדותו ניכר כי לגדולות נועד. אביו נפטר ב-א' תמוז ה'תרס"ה (1905), והחסידים הכתירו את רבינו כאדמו"ר השני מבאבוב. בתקופת מלחמת העולם הראשונה היה פליט באימפריה האוסטרו-הונגרית. לאחר המלחמה שב לפולין והקים מחדש את הישיבה בבאבוב, בשם 'ישיבת עץ חיים'. הישיבה מנתה 300 בחורים. בהמשך הקים עשרות סניפים ברחבי גליציה ופולין. השפעתו על הנוער הייתה רבה. יהודים רבים שהתרחקו מהדת, חזרו בזכותו בתשובה. התייחסותו לחסידים ובפרט לתלמידים היתה כאב רחמן. נשא על שכמו את כל דאגותיהם ואת בעיותיהם בעצות ובפעולות בגוף ובנפש. אם חלו, דרש ברופאים עבורם. אם היה נוגע לסכנת נפשות, שילם אפילו זהב מכיסו כדי להביא רופאים מומחים יותר.

כשהגיעו בחורים לגיל שידוכים, השתדל בעצמו לבדוק את ההצעה. אם היה מדובר בבחור יתום, התאמץ לתת לו את צורכי החתונה ואת שאר ההוצאות. לעיתים עשה בעצמו את החתונה. נודע במידת הנדיבות בכל רחבי המדינה וגם מחוץ לגבולותיה. תמך בסתר באנשים שנהפך עליהם הגלגל והיה לוה בעצמו כדי להציל יהודי מחרפת רעב. הקים את 'אגודת הרבנים של מערב גליציה', לארגון פעולות הדת. **ענוותן. גאון. מלומד בניסים. רבים פנו אליו ונושעו.** הרב, בנו- ר' משה אהרון ושלושת חתניו- ר' יחזקאל הלבֶרשטאם, ר' משה סטמפל ור' שלמה רובין נרצחו ב-ד' אב ה'תש"א (1941) יחד עם עוד כ-20,000 יהודים בחורשה ליד יאנוב. חי כ-67 שנים. בנו, ר' שלמה מילא את מקום אביו באדמו"רות.

אביו: האדמו"ר ר' שלמה מבאבוב. **אימו:** מרת רבקה הנה (בת ר' יהושע רוזנפלד מקמינקא). **נשותיו:** מרת תרצה (זיווג ראשון - בת ר' נפתלי הורוביץ), מרת חיה פראדיל (זיווג שני- בת ר' שלום אליעזר הלבֶרשטאם מרצפרט). **ילדיו:** האדמו"ר ר' שלמה, ר' חיים יהושע הי"ד, האדמו"ר יחזקאל דוד מפאקשיווניץ בורו פארק, ר' משה אהרון הי"ד, מרת דבורה לאה (נישאה לר' יעקב ישראל טברסקי מהורניסטייפול מילוואקי), מרת רבקה ביילא (נישאה לר' יחזקאל שרגא הלבֶרשטאם הי"ד ובזיווג שני נישאה לר' חיים פרלמן), מרת נחמה גולדה (נישאה לר' משה סטמפל הי"ד ובזיווג שני נישאה לר' יהושע פרישוסר), מרת ברכה (נישאה לר' שלמה רובין הי"ד), מרת שיינדיל רייצא (נישאה לר' ישראל דוב ווייץ), מרת גיטשא (נישאה לר' מרדכי צבי ליפשיץ), מרת מלכה (נישאה לר' ישראל יעקובר). **מספריו:** **יקדושת ציון.** הלחין למעלה ממאה ניגונים- בין המפורסמים שבהם: 'י-ה ריבון', 'מקדש מלך' ו'מה אשיב'.

החסיד ר' יעקב בייגל מִקְרָאקָא ז"ל סיפר: במשך שנים רבות התפרנסתי מניהול מאפיה גדולה. גוי שָׁכַן קינא בהצלחתי. הוא שכר עדי שקר ללכת לאנשי הרשות ולספר כי המאפיה מזוהמת ושרצים נמצאן בכיכרות הלחם. הוא גם שיחד את אנשי המשטרה הרשעים, שיכנסו למאפייה ויעמידו פנים כאילו מצאו שהמקום לא נקי. חששתי מאוד, הייתי עלול לא רק לקפח את פרנסתי, **אלא גם לשבת במשך מספר שנים בכלא.**

בצר לי קמתי ונסעתי לבאבוב. כשהגעתי אל בית הרבי הרה"ק רבי בן ציון האלברשטם הי"ד, ראיתי מחזה מוזר. הרבי בכבודו ובעצמו עמד סמוך ליד החלון כאשר ידו מלאה אבנים קטנות, והוא משליכן אחת אחת מהחלון החוצה. עמדתי והבטתי בתמיהה, עד שהרבי הבחין בנוכחותי ואמר: "ראה נא מה שאני עושה. זרקתי פרורי חלה יבשה אל היונים, והנה באים ביעף עורבים, עופות טמאים אכזריים, ודוחקים את רגלי היונים. לכן אני משליך את האבנים לעבר העורבים לגרשם, כדי שהיונים יוכלו להתפרנס במנוחה".

כששמעתי את הדברים האלו, הזדרזתי וסיפרתי לפניו את הצרה שאליה נקלעתי. הרבי השיב לי מיד: "הלא בזה אני עוסק עתה. מגרש את הטמאים, המטרידים את מנוחתן של היונים הכשרות". כאשר הגשתי לפניו אחרי כן את הקוויטל שכתבתי באריכות, חזר ואמר לי: **"אל תדאג. כבר גירשתי את הטמא ולא יוכל להרע ליונה. כנסת ישראל נמשלה ליונה. סע לביתך לחיים ולשלום, ותבשר לי בשורות טובות"**. כאשר חזרתי לקראקא, נודע שהשלטונות תפסו את הנוכרי שהלשין עלי בפשע נורא של שותפות עם שודדים רוצחים, ונגזר דינו למאסר. המשפט הקשה שהיה צפוי לי התבטל, מכיוון שהעד הראשי כבר לא היה יכול להעיד כנגדי. (היכל באבוב)

הרב החסיד ר' משה דוד שטרם סיפר סיפור מופת, שהוא היה נוכח בו: נוכרי פתח בבאבוב חנות עם כל מיני סחורות. חנויות היהודים הפסידו את כל מחייתם, כי הנוכרים בכל בגלילות הוסתו היהודים על ידי הקמרים ימ"ש לקנות רק אצל הנוכרי. לא יכלו לעשות דבר כנגדו. פעם אחת בזמן סעודת מצווה רבינו ביקש עשרה דגי הרינג. לא היה מקום לקנות אותם כי אם אצל אותו נוכרי והביאו אותם משם.

התחיל רבינו לחתוך את הדגים ולפתע הכריז בקול גדול: "הדגים מסריחים. ריח של נפט יוצא מפיהם" והשליכו אותם. מיד לאחר מכן שמעו את מכבי האש שנסעו לחנות של הנוכרי מכיוון שפרצה שריפה כתוצאה מחבית נפט שנדלקה. כל החנות נשרפה לגמרי, כך שמסחר הנוכרי אבד כליל, ונעשה הרווחה גדולה ליהודים.

בעיר לימנוב היתה כלה, שחלתה עד שהגיעה לשערי מוות והיתה ללא הכרה. המשפחה שמעה שיש סגולה לרפואה על ידי שקורעים את התנאים. הם עשו כך. מיד לאחר מכן, הכלה פתחה את פיה ואמרה שתי מילים: "רב, כפרה". הם לא הבינו למה התכוונה, אבל מכיוון ששמעו שאמרה כפרה, לקחו תרגולות ועשו לה סדר כפרות, למרות שזה היה באמצע השנה.

אחרי כן הוטב מצבה, עד שחזרה לאיתנה בבריאות שלימה. אז סיפרה, שראתה את רבינו (היה זה לאחר פטירתו) שאמר לה, כי סגולה לרפואתה שיעשו סדר כפרות. מכיוון שלא יכלה לדבר, אמרה רק שתי מילים, "רב, כפרה", כלומר שהרב ציווה לה לעשות כפרות. אחרי שהתרפאה בעז"ה, כתבו תנאים חדשים.

המקובל הגאון הרב מנחם עזריה מפאנו זצ"ל- נולד בשנת ה'ש"ח (1548) בעיר בולוניה שבאיטליה. כונה גם עמנואל דה-פאנו והרמ"ע מפאנו. מוצא משפחתו היה מהעיר פאנו, עיר קטנה ליד פזארו במחוז מארקה שבאיטליה. בצעירותו למד בוונציה עם חכמי העיר ומקובליה. לאחר שמילא את כריסו בש"ס ופוסקים שקד בהתמדה רבה על לימוד הקבלה. לא הניח דבר גדול ודבר קטן שלא למד. בסביבות גיל שלושים התחיל להתפרסם. תורה וגדולה התאחדו על שולחנו. בשנת ה'של"ד (1574) מן רבי יוסף קארו זיע"א מינה אותו לפקח על הדפסת ספרו 'כסף משנה'.

בעיר רוג'ו שבה הייתה קהילה יהודית חשובה, רבינו שימש כראש ישיבה שאלה רבים נהרו. ממדינות שונות פנו אליו בשאלות ולכולם ענה כיד ה' הטובה עליו. משם עבר לעיר חותנו, מנטובה. גם שם הקים ישיבה גדולה ונחשב לאחד מעשיריה. כתב כשלושים ספרים העוסקים בהלכה ובקבלה. תיקן תקנות לקהילות יהדות איטליה בענייני התפילות ונוסחיהן וכן תקנות לחזוק התורה והדת. ענוותן מופלא. איש אמת. דקדק במצוות, ביחוד במצוות תפילין באופן עשיתן והנחתן. כל גדולי הדור העריצו אותו. נפטר ב-ד' אב ה'ש"ף (1620). חי כ-72 שנים. ציונו במנטובה.

אביו: ר' יצחק ברכה (ממיוחסי העיר ומיקריה). **אשתו:** מרת רחל (בת ר' יצחק פואה ממנטובה, מגדולי רבני איטליה. ביתו היה פתוח לרווחה לכל עובר ושב. ראשון לכל דבר שבקדושה). **מרביתיו:** הגאונים ר' ישמעאל חנינא בן מרדכי מוולמונטונה, ר' משה פרובינצאלו, המקובל ר' עזרא מפאנו ממנטובה (דודו), המקובל ר' משה קורדובירו, המקובל ר' ישראל סרוק מצפת. **מתלמידיו:** המקובל ר' אהרון ברכיה ממודינא (מח"ס 'מעבר יבק'), ר' משה קזיס, הגאון ר' יצחק לומברזו מתוניס (רבה הראשי של יהדות תוניס. מח"ס 'זרע יצחק'). **מילדיו:** המקובל ר' יצחק, ר' יברכיהו.

מספריו: **אלפסי זוטא**- הלכות ודינים בסדר התלמוד **אם כל חי**- דרושים עמוקים בקבלה **יחקור דין**- חקירת עולם הזה, עולם הנשמות ועולם התחיה **הטוטפות**- בעניין רמזים, יחודים וכו' **המידות**- על שלוש עשרה המידות שהתורה נדרשת בהם **מאה קשיטה** - מאמר כולל מאה פרקים **מאורות הגדולים** - מאמר בענייני חכמת התכונה **המילואים** - כוונות ורמזים על מילואו של שם הויה וצירופיו **מעין גנים** - כוונות במועדים וספירת העומר **הנפש**- דרושים **יסדר עבודה** - על המועדים, תמידים ומוספים וסדר עבודת הכהנים והלוויים **עסיס רימונים** - קיצור ספר פרדס רימונים עם הגהות **העיתים**- מאמר על העיתים **פלח הרימון** - ביאור בקבלה **יונת אלם** **יגור אריה** **יין הקרח** **הרקיעים** **שבתות ה'** **ישפת אמת** **עשרה מאמרות** - מאמרים בקבלה **ישברי לוחות** - על הזהר **ישו"ת הרמ"ע**- פירוש סוגיות ומשניות **תיקוני תשובה** - תיקונים וסיגופים לבעלי תשובה **פיוטים**.

הגאון רבי נתן לובארט זצ"ל סיפר ששמע מהגה"צ רבי שמעון מז'ליחוב צוק"ל על רבינו, שהמקובל האלוף רבינו האריז"ל הקדוש אמר כי בפעם הזאת אין לו (לרבינו האריז"ל) בחינת כתב ודיבור (כידוע מי שכתב את שמונת השערים של רבינו האריז"ל היו תלמידו המקובל רבי חיים ויטאל צוק"ל ובנו המקובל ר' שמואל ויטאל צוק"ל). אבל הוא יבוא עוד הפעם לעולם בגלגול נוסף ושם תהיה לו בחינת דיבור וכתב. רבינו האריז"ל בא בגלגול והיה הקדוש האלוף הצדיק הרב מנחם עזריה מפאנו זיע"א.

תלמידו של רבינו הגאון הצדיק הרב יצחק לומברזו מתוניס (מח"ס 'זרע יצחק') סיפר כי לרבינו היה מגיד (דוגמת המגיד שהיה למרן רבי יוסף קארו זיע"א) או גילוי אליהו הנביא, וכך אמר: "שמעתי בעיר שם מפי מורי הרב הרמ"ע ואשמע קול מדבר אליו בקומו בחצות לילה לעסוק בתורה ותסמר שערת בשרי אף כי אלי דבר יגונב ואירא בהחבא ודי בזה". מן הרב החיד"א זיע"א מביא שהיה לרבינו 'מגיד' מהשמים. עוד הרב החיד"א סיפר שרבינו התענה במשך עשרים ושתיים שנים!

רבינו היה צדיק גדול ועניו. למרות שכל גדולי חכמי לב, שמו אותו לוויית חן לראשם, רבינו הצטיין במידותיו התרומיות. למרות ידיעותיו בתלמוד, בדרושים ובקבלה, ניתן לראות במאמריו ענוות חן והשתפכות הנפש. רבינו כתב: "ההבדל בינינו ובינם (גדולי הדור שהעריכו מאוד את רבינו) רב ועצום מאוד. כי הם היו בקיאים בכל התורה כולה, ואני אפילו לאותו תלמיד שגמר את מסכת חגיגה (במסכת זו יש עשרים ושש דפים)- לא הגענו". במקומות נוספים כתב: "בלב נשבר ובשפלות רוח" וחתם את שמו: "אני מעפר הארץ, שחתמו בי רבנן, זה שמי מעביר עוון וזה זכרי מוחל עלבון". בתשובותיו התנצל ואמר: "והריני למד מכל האדם יותר מכל האדם".

ענוותנותו והערכתו של רבינו לרמ"ק היתה עצומה. רבינו כתב: "מעיד אני עלי שמיים וארץ, כי גם אחרי שזכיתי לטעום מעט מזעיר בקצה המטה, שירי שיריים וגם מפי האריה ומפיהם של גורי רבינו האריז"ל מקונטרסים רבים ונכבדים ששיגרו לי מגדוליהם וחשוביהם... לא גבה ליבי ולא רמו עיני להרהר על החכם הרמ"ק ועל דבריו.

בכל יום רבינו נהג להתבודד בחדר מיוחד ולקשר את נשמתו בבורא יתברך. לפני כניסתו לחדר קבע זמן למשמשו להגיע ולעוררו עד שיפסיקנו מדביקותו. הרב הזהירו שאם לא יעשה כן, עלול הוא להידבק בחי העולמים לעולמי עד ולהיפטר מן העולם. באחד הימים בשנת ה'שפ"ה פרצה דליקה בעיר. המשמש מחמת הבלבול והבהלה שכח להגיע בזמן שקבע לו רבינו. לאחר שנזכר מיהר להגיע אליו, אבל גילה כי איחר את המועד ונפשו של רבינו מרוב דביקות בקונו יצאה והוא נפטר לבית-עולמו.

המקובל הרב לוריא יצחק בן שלמה אשכנזי זצ"ל המכונה **האר"י הקדוש**: נולד בשנת ה'תרצ"ד (1534) בירושלים. בן למשפחת הרבנים האשכנזית לוריא המיוחסת לרש"י ולדוד המלך. כשהיה כבן שמונה שנים אביו נפטר. אמו נאלצה לרדת עם בנה לקהיר שבמצרים ולהתגורר אצל אחיה העשיר מר מרדכי פראנסיס. כשהיה כבן חמש-עשרה שנים נודע בחכמתו ובפלפולו בגמרא על כל בני גילו. דודו נתן לו את בתו לאישה וכלכלו בכבוד. כשנתיים לאחר מכן גילה ספר קבלה והוא התבודד. בתקופה זו זכה לגילוי אליהו הנביא ולרוח-הקדוש. התפרנס גם ממסחר בתבלינים ובתבואה. בהיותו כבן 34 שנים התגלה אליו אליהו הנביא ואמר לו כי בעוד שנתיים יסתלק מהעולם ואמר לו לעלות לארץ וילמד את תורתו לרבינו ר' חיים ויטאל שהתגורר בצפת. ואכן בשנת ה'ש"ל (1570) עלה לארץ עם אשתו ושתי בנותיו והתיישב בצפת.

אבי השיטה החדשה בחכמת הקבלה. **בקי במקרא, משנה, תלמוד, מדרשים, מעשה בראשית, מעשה מרכבה, בשיחת אילנות, שיחת עופות, שיחת מלאכים, הכיר את חכמת הפרצוף, ידע כל אשר אדם עשה ואת מחשבותיו. ידע את חכמת הגלגול, צפה בעיניו בנשמות הצדיקים והתעסק עמם בחכמת האמת.** החזיר רבים בתשובה. נפטר ב-ה' אב ה'של"ב (1572) במגפה הגדולה שפקדה אז את הגליל. ציונו בצפת. חי כ-38 שנים.

אביו: ר' שלמה. **אימו:** בת למשפחת פראנסיס (אמו היתה ספרדיה). **אשתו:** בת דודו מרדכי. **בנותיו:** מרת עכסה (נישאה לר' שלמה סאגיס. ראש ישיבה בצפת), בת נוספת (נישאה לבנו של מרן ר' יוסף קארו), בן (נפטר לאחר שרבינו גילה סודות קבליים שאסרו עליו לגלות בשמיים). **מרבתי:** ר' בצלאל אשכנזי (ה'שיטה מקובצת'), ר' דוד בן שלמה אבן זמרה (אב"ד ורבה של מצרים. מח"ס שו"ת הרדב"ז), ר' משה קורדובירו (הרמ"ק), ר' שלמה שלומיל. **מתלמידיו:** ר' חיים ויטאל, ר' משה אלשיך, ר' שלמה אלקבץ, ר' יוסף חאגיז, ר' יוסף קארו, ר' ישראל סרוק. תלמידיו כונו בשם 'גורי האר"י'. **מספריו:** האר"י לא חיבר ספרים וכל הסודות שנתגלו לו מסר בע"פ לתלמידיו (בעיקר למהר"ו), אשר חיברו (כ-122 ספרים מיוחסים) הכוללים דבריו, כגון: דרך אמת, זוהר חדש, זוהר הרקיע, כוונות האריז"ל, סודות וכוונות על התפילות ע"ד הקבלה, כללות החכמה לאריז"ל, ליקוטי ש"ס, ליקוטים מהאריז"ל, מובחר שבאבות, מעיין החכמה, מרפא לנפש, סדר לתיקון קריאת שמע, פירוש על ספר יצירה, קול ברמה, רעמים ורעשים, שו"ע של האריז"ל, תיקון אשמורות תיקוני שבת, תיקוני תשובה.

פעם, הגיע האר"י לעיר אחת, והתאכסן אצל אדם שאשתו הייתה עקרה. האיש, ששמע סיפורים רבים על אנשים שנושעו בזכותו רבינו, הבין שזוהי הזדמנות לבקש ישועה לצרתו. הוא ניגש לרב, ובדמעות בעיניו ביקש את ברכתו, שיזכו הוא ואשתו לזרע בר קיימא. הצביע האר"י על מקום מסוים בבית ואמר: "**במקום זה עמד פעם סולם קטן, ובו היו תרנגולים עולים ויורדים כדי לשתות מים. יום אחד החליטה אשתך להזיז את הסולם, הואיל והתרנגולים גרמו ללכלוך רב. ובכך נמנעה מהאפרוחים האפשרות להרוות את צימאונם, ונגרם להם צער גדול. לכן התעורר עליה קטרוג בשמים, ונגזר עליה שתהיה עקרה!**".

נבהל האיש מדברי הרב והלך לשאול את אשתו אם אומנם נכונים הדברים. "אכן כן", נזכרה, "הסולם הפריע הואיל והאפרוחים לכלכו את המקום". לאור דברי אשתו מיהר האיש בשנית לשאול את הרב כיצד אפשר לתקן את המעוות. "**אם ברצונכם לזכות בילדים,**" ענה הרב, "**מהרו והשיבו את הסולם למקומו, כיוון שעון צער בעלי חיים חמור הוא עד מאוד!**". עשו בני הזוג כדברי האר"י, ובאותה שנה נפקדו בפרי בטן.

פעם, בזמן שישבו בביהמ"ד, קרא האר"י לאחר מתלמידיו ואמר לו: "**צא מכאן, כי החרימו אותך בשמיים!**". נבהל התלמיד ופרץ בבכי מר: "במה חטאתי? מה עליי לתקן? אנא, רבי קדוש, גלה במה פשעי ואשוב בתשובה!". "הסיבה לחרם", השיב הרב, "**התרנגולים שבביתך כבר שלושה ימים שלא קיבלו אוכל ומים, והם צועקים אל ה' מפני רעבונם**".

מיד רץ התלמיד לביתו, ונתן לתרנגולים אוכל. לאחר מכן התפלל בלב נשבר וביקש מהקב"ה בתחנונים כי יסיר ממנו את החרם ושהאר"י יסכים לשוב ללמדו. כל אותו היום התענה התלמיד ושב בתשובה. למחרת בבוקר, בא אל הרב בחשש גדול. הביט בו האר"י ואמר: "**אל תירא בני, כי ה' סלח לך, והחרם סר מעליך בתנאי שתקבל על עצמך לתת לתרנגולים את מזונם בכל יום, עוד לפני התפילה, כי עון צער בעלי חיים חמור הוא עד מאוד!**".

רבי יוסף קארו והאר"י הקדוש היו מתפללים באותו בית-כנסת, אבל תפילתם הייתה שונה. ר' יוסף כיוון בתפילה על דרך הפשט, ואילו האר"י כיוון עפ"י הסוד, וממילא תפילתו הייתה מתארכת יותר. בוקר אחד, התפללו המתפללים לראות כי ר' יוסף מאריך בתפילתו שלא כדרכו ואפילו האר"י כבר סיים את תפילתו. והנה, לפליאת המתפללים, האר"י קרא לש"צ ואמר לו- שלא ימתין לר' יוסף שיסיים את תפילתו בהטעימו: "אנו מצווים לכבד את הרב בתפילתו, אולם אין צריכים להמתין לו בלימודו".

מיד קרא לשמש והורה לו: "גש לר' יוסף, ולחש לו באוזניו, כי **המשנה במסכת כלאים אומרת בפירוש, שהמרדעת של החמור- אין בה משום כלאים**". "במה קשורה משנה זו לתפילתה?", תמה השמש, אך עשה כאשר הצטווה. והנה, להפתעת הכל, כאשר שמע ר' יוסף דברים אלו מיד פסע שלוש פסיעות ואמר בהתפעלות:

"**ראו, איזו רוח הקודש מפעמת בלבו של ר' יצחק.** כאשר עמדתי בתפילתי, ראיתי לפתע דרך החלון חמור העובד בשדה, והתעוררה לי שאלה: האם המרדעת שעל גבי החמור, יש בה משום כלאים אם לאו? והתעלמה ממני משנה מפורשת. כך עמדתי והתלבטתי, עד שהאר"י הקדוש, ברוח קודשו, הבחין בכך ושלח לומר לי את התשובה!".

רבינו האר"י השיא את בתו לבנו של הבית יוסף (ר' יוסף קארו). ר' חיים ויטאל אמר כי האר"י הקדוש היה משיח בן יוסף וכתב בספרו 'פרי עץ חיים' כי באחד השבתות מצא את האר"י ישן מעט ושפתיו התנועעו תוך כדי שינה, לאחר שהתעורר אמר כי עסק בישיבה של מעלה בפרשת בלק ואילו היה דורש במשך שמונים שנה רצופים יום ולילה! לא היה יכול להשלים את כל אשר שמע.

פעם אחת שאל ר' חיים ויטאל את האר"י עניין שלא היה ברור לו, האר"י ענה לו: "לטובתך, אל תוסף לשאול בדבר זה". לאחר שרבינו מהר"ח המשיך להפציר באר"י הקדוש, הסביר לו הרב את העניין באומרו: "אמרת לך, כי לטובתך אל תשאל. אולם מאחר ושאלת, פסקו מן השמיים כי עלי להחזיר את נשמתו. ואילו לא היית שואל, הייתי יכול להמשיך וללמדך תורה". ובאמת, כעבור תקופה קצרה האר"י חלה והחזיר את נשמתו לבורא בשנת ה'של"ב (האר"י הקדוש חי כ-38 שנים בלבד).

מעשה היה עם אחד מגדולי הדור המפורסמים, לפני כ-50 שנים, שנסע לבית החולים הדסה עין-כרם לטפל בעיניו אצל פרופסור טיכו. והנה, תוך כדי הטיפול מספר לו מנהל המחלקה, שכל רופאי העיניים בארץ עשו השתלמות של מספר חודשים ארוכים בעזרת מכשור חדיש ביותר, והתברר כי העין בנויה מקרומים. תוך כדי כך, ענה הרב תוך כדי דיבור: "בעין יש שבעים קרומים".

נדהם הרופא מהתשובה ושאל: "מהיכן אתה יודע?" הסביר לו הרב שרבינו האר"י זכרוננו לברכה שהיה לפני כ-500 שנים גילה שעין יש בה שבעים קרומים, שכן **עין בגימטריה שבעים**. מיד כינס הפרופסור את כל הרופאים ואת כל הצוות הרפואי, באומרו בהתרגשות גדולה: "ראו עד היכן כח התורה, מחקר של חודשים על ידי טובי הרופאים ובעזרת מכשור חדיש, נמצא בשורה אחת בדברי האר"י הקדוש שחי לפני כ-500 שנים", ובאותו מעמד היה קידוש שם שמיים גדול ברבים.

פעם אחת, בשבת קודש, לאחר תפילת מנחה, ניגש האר"י הקדוש אל ר' יוסף קארו ואמר לו: "אומנם אבדו לך המפתחות של בית-התבשיל, שבו נמצאים צורכי סעודה שלישית. אך לא היית צריך להיות כה טרוד מכך בעת התפילה, כיוון שהמפתחות הללו נמצאים מתחת לך בו כבודו ישר. חפש שם ותמצאם".

מיהר ר' יוסף לאותו מקום, ושם מצא שם את המפתחות. התפעלותו הייתה כה גדולה, והוא פנה לאשתו, סיפר את המעשה והוסיף: "יש עוד נביא בזמננו, אשר אין דבר נעלם ממנו, והוא ר' יצחק לוריא אשכנזי!".

בתקופת רבינו שלט בסוריה מושל רשע ועריץ אשר שנא את היהודים שנאת מוות. הוא הטיל מיסים גבוהים כדי להציק ליהודים. יום אחד שלח המושל לקרוא לראשי הקהילה היהודית. הללו נבהלו מאוד לשמע הפקודה. הם מיהרו להתייצב כשהם רועדים מפחד, ומתפללים שלא יאונה לקהילה כל רע. המושל פנה אליהם בסבר פנים אכזרי, ואמר בקול: "דעו לכם, יהודונים, כי יש לי יחוס חשוב מאוד! **סב סבי היה המן האגגי צור היהודים**, אשר שקל עשרת אלפים כיכר כסף לידי של אחשוורוש, כדי להשמיד, להרוג ולאבד את כל היהודים. לצערי, לא הצליח המן בתוכניתו הגאונית. אך המלך אחשוורוש הטיפש לא החזיר לו את הכסף שנתן, למרות שביטל את הגזרה. לדעתי זה חוסר צדק משוע. ולכן גוזר אני עליכם להשלים את החוב, ולהביא בתוך שבועיים עשרת אלפים דינרי זהב!".

כששמעו היהודים את דבריו, כמעט ויצא נשמתם. "אדוני המושל", העז ראש המשלחת לגמגם, "גם אם נאסוף את כל כספם של אחינו היהודים מהמדינה, לא נצליח להשיג אפילו מחצית מן הסכום". "אחת ציוותי ולא אשנה", רעם המושל בקולו, "אם בתוך שבועיים לא תשיגו את כל הכסף- אגרש את כל היהודים מארצי!". וציווה לשומריו לסלק את היהודים מארמונו. "אל תחזרו בלי הכסף!", קרא בקול.

היהודים שבו לביתם מבוהלים. הם ידעו בבירור שאין ביכולתם לאסוף סכום אגדי שכזה. הם הבינו שהמושל לא יהסס לממש את איומו, ויגרשם מארצו, ואז רע ומר יהיה גורלם של יהודי סוריה. הם התאספו בביתו של ראש הקהילה לטכס עיצה. לאיש מהם לא היה רעיון. לפתע קם אחד מהמשתתפים ואמר: "רבותי, בודאי שמעתם על הצדיק המקובל, ר' יצחק לוריא. אשר רבים נושעו על ידו. **אולי הוא יוכל לעזור לנו, כי בדרך הטבע אין שום אפשרות להחליץ מצרה זו**". הם כתבו מכתב וביקשו את עזרתו בדחיפות. לאחר מספר ימים קיבלו מכתב חזרה ובו נאמר: "אחי היקרים. **אומנם המושל אכזרי. אך כשם שנכשל המן- כך תכשל גזרתו**. את הכסף שעד עתה אספתם- חלקו לצדקה. וה' ישלח לכם את ישועתו כהרף עין". אין לתאר את שמחת היהודים בקוראם את תוכן המכתב.

לאחר מספר ימים קרא רבינו לכמה מתלמידיו ויצא עימם לשדה כאשר הוא מצווה אותם להצטייד בחבלים עבים. בלכתם, הם הגיעו לפתחו של בור עמוק. האר"י שלשל לתוך אותו בור את החבלים וציווה עליהם למשוך את החבלים ולהעלותם מן הבור. להפתעת הכל, היו החבלים כבדים מאוד. הם משכו בכל כוחותיהם. הם נדהמו לראות כשהצליחו למשוך את החבלים, כי עליהם קשורה מיטה מפוארת, ועליה שכב גוי, שהיה לבוש בבגדי שינה מלכותיים. האר"י טלטל את האיש הישן. הלה התעורר בבהלה והביט בהם בתימהון. "היכן אני? מי אתם?" קרא בקול זעקה. "מושל סוריה!", קרא האר"י בפנים חמורות, "חתום מיד על אישור זה, בו כתוב כי קיבלת את הכסף שגזרת על היהודים לשלם לך- ולא, פה תהיה קבורתך". המושל הבין כי העומד לפניו הוא איש קדוש אשר הצליח להביאו בעודו ישן על מיטתו. הוא חתם מיד על האישור ולא העז להתנגד כיוון שחשש לחייו. האר"י לקח את האישור, ואחר הורה לתלמידיו לשלשל את המיטה חזרה אל תוך הבור. והתלמידים עשו כדבריו.

שבו האר"י ותלמידיו לעיר צפת. הרב שלח את האישור בחתימת המושל ליהודי סוריה. אין לתאר את שמחתם של היהודים. לאחר שחלפו שבועיים, שלח המושל לקרוא ליהודים. "היכן הכסף!", קרא בקול מאיים. "אתכם אהרוג ואת כל היהודים אגרש!" צווח. ראש המשלחת מסר לידי המושל את האישור מכיסו. הלה הביט בדף החתום בחתימת ידו ורעוד. "מהיכן הבאתם אישור זה? ואני חשבתי שהכל לא היה אלא חלום בלהות. עתה מבין אני כי אכן, אלוקים גדול יש לכם, והוא שומר עליכם מכל רע". ושילח את היהודים כשהם שמחים.

הגאון הרב חיים עוזר גרודז'נסקי זצ"ל: נולד בעיירה איוויה שבליטא ב-ט' אלול ה'תרכ"ג (1863). מגאוני הדור ומגדולי הפוסקים בליטא בתקופה שקדמה לשואה ומהמשפיעים על דמותה של החרדיות הליטאית. התחנך בישיבות בין השאר בישיבת וולוז'ין. היה ידוע כ'עילוי מאיוויה'. בשנת ה'תרמ"ה (1880), כשנתיים לאחר נישואיו נפטר חותנו, רבי אליהו אליעזר (מורה צדק בוויילנה) ורבינו נקרא לשבת על כסא הדיינות בעירו, ועמד קרוב לשישים שנה בראש הקהילה. **ליטא ומהעולם היהודי כולו נועצו בו תכופות ורבים ראו בו את פוסק הדור.** הקים 'כולל' ובית יתומים בוויילנה וכן עשרות "חדרים" וישיבות ברחבי ליטא. גאון בכל מקצועות התורה. הצטיין בזכרוננו הנפלא. כוח ריכוזו היה כה רב, עד שבו זמנית יכול לענות על שתי שאלות שונות בכתב, כאשר את התשובות היה כותב ביד ימין וגם ביד שמאל ובמקביל עונה לאדם הנמצא ממולו על שאלה אחרת לגמרי. עסק בטובת עם ישראל. נפטר ב-ה באב ה'ת"ש (1940). חי כ-77 שנים. ציונו בוויילנא. על שמו נקראו ישיבה בבני-ברק, שכונות ורחובות.

אביו: ר' דוד שלמה (כיהן בעיירה איוויה כחמישים שנה). **מרבותיו:** אביו, ר' דוד שלמה. ר' חיים הלוי סולביצ'יק. **נשותיו:** בתו של הרב אליהו אליעזר גרודז'נסקי (זווג ראשון), בתו של הרב מאיר אטלס, רבה של שאוולי (זווג שני). **מספריו:** **יאגרות ר' חיים עוזר ישו"ת אחיעזר-** ביאורי סוגיות בחלקי שולחן ערוך ובענייני קדשים.

מעשה שהתרחש בפולין בזמנו של רבינו. מסופר על רב אחד שנסע לעיירה הסמוכה לוויילנא. ובדרכו נכנס לבקר את רבינו. הגאון קיבלו בסבר פנים יפות והם שוחחו מעט. לאחר מספר דקות שאל הגאון לסיבת בואו והאם הוא זקוק לעזרה. ענה לו הרב, כי בעצם הוא נסע להלוויה של ידידו, ששימש כרב העיר בעיירה הסמוכה לוויילנא, וכיוון ששהה בקרבת מקום, ניצל הוא את ההזדמנות שנקראת בדרכו וביקר את רבינו. כאשר שמע ר' חיים את שמו של הרב הנפטר, הצטער מאוד והחריש מעט. לאחר מכן פנה לרב ושאל: **"האם המגיד המקומי הספיד את הרב?"**. הרב שלא ירד לפשר השאלה חשב כי הגאון מתעניין בפרט שולי זה והשיב: **"אומנם המגיד רצה להספיד את הרב. וכמנהג המקום, העמידו שולחן קטן, כדי שהציבור יוכל לראותו. אולם ברגע שהמגיד העמיד את רגלו על השולחן, נשבר לפתע השולחן והמגיד נפל ומעוצמת הנפילה נפצע קשה, ומיהרו לקחתו לבית-החולים"**.

הגאון הקשיב לדברים ובסיום פניו הרצינו מאוד, אולם לא הוסיף מילה. לבסוף נפרד אותו רב והלך לדרכו. קרובי הגאון שנכחו ביקשו מר' חיים שיסביר להם מדוע הוא שאל שאלה זו שלכאורה נראית שולית לחלוטין, ומדוע פניו הרצינו כל כך כששמע על המגיד. השיב הגאון: **"לפני עשרות שנים פרץ סכסוך בין הנפטר לבין המגיד, ומאחר והם עצמם לא הגיעו לעמק השווה, החליטו בסיכומם של עניין לפנות אליי כדי שאהיה הבורר ביניהם. כאשר ראה המגיד, כי הנפטר טוען את טענותיו בלשון חריפה, כעס מאוד, ובלהט הכעס אמר: 'אחרי מותך- אני לא אספיד אותך!' סיים ר' חיים עוזר ואמר: 'אתם רואים, כי העולם איננו הפקר. ואפילו מילה אחת שנאמרה בלהט הוויכוח התקיימה בשלמותה'".** עד כמה עלינו להיזהר, מכל מה שיוצא מפיו, והדברים שאדם מוציא מפיו עולים למעלה ופועלים את פעולתם.

מעשה במקורב של רבינו שהציץ במכתב המיועד לרב והבחין בשגיאת כתיב. במקום **"הגאון המפורסם בכל קצווי ארץ"**, נכתב **"קצבי ארץ"**. הקורא צחק. העיר הצדיק: **"שגיאה גדולה מזו יש במכתב. התארים המופלגים מתאימים לר' עקיבא איגר בדורו, וזה בטעות כותבם עליי"**.

פעם כשנחלש ר' חיים עוזר הקריאו לפניו מכתב. **כשהשמיעו בקול את כל תארי הכבוד שעטרוהו, החל לצחוק,** והסביר: **"נזכרתי בימי הרבולוציה ברוסיה כאשר ירד ערך המטבע, ובעד דולר אחד היו משלמים מיליוני רובלים רוסיים, כל אדם למרות שהוא עני מרוד, הפך בן לילה למיליונר... כך הם התארים המופרזים, שהשתרשו בימינו, אינפליציה בעולמנו הרוחני"**.

מנהג מיוחד היה לגאון ר' ישראל זאב גוטסמן זצ"ל, ראש שיבת 'נצח ישראל'. הוא היה משקה בעצמו את הפרחים והצמחייה מסביב לישיבה, ולא נתן שמישהו אחר זולתו יעשה זאת. פעם אחת אחד מתלמידיו הרהיב ושאל אותו לפשר מנהגו זה. רבי ישראל זאב השיב בהסבר מאלף ונפלא: **"חב אני הכרת הטוב כלפי פרחים וצמחים, ומעשה שהיה- כך היה: 'כאשר כיהנתי בבית דינו של הגאון ר' חיים עוזר זצ"ל בוויילנה, טיילתי עימו מפעם לפעם בגן הציבורי שליד בניין הבית דין. באחד הטיולים הארכנו ונכנסו עמוק לתוך הגן.**

לפתע רבינו התחיל להראות לי כל מיני צמחים והסביר את מעלותיו וחסרונותיו של כל צמח, וכל פרח ופרח על סגולותיו. לא הצלחתי להבין מה פשרה של שיחה זו, מפאת יראת הכבוד שרחשתי כלפיו לא העזתי לשאול למה הוא טורח להסביר לי כל זה ובפירוט רב. זמן לא רב אחרי כן, בימי צר ומצוק של תקופת השואה האיומה, נאלצתי לברוח מחמת המציק לתוך היערות והסתתרתי בין צמחים ואילנות, אז הבנתי בדיוק למה התכוון רבי חיים עוזר, שכן רק בזכות הסבריו נשארת בחיים, שהרי ידעתי היטב להישמר מצמחים מזיקים ולקיים את עצמי הודות לצמחים מזינים ומחזקים!" (מעובד מתוך 'שאל אביך ויגדך')

פעם אחת הלך רבינו ברחוב עם כמה מתלמידיו. לפתע ניגש אליהם יהודי ושאל: "סליחה, איך מגיעים לרחוב פלוני?". הרב ענה: "אני אראה לך". למרות שהרחוב הוא היה בקצה העיר וכיוון ההליכה של הרב היה שונה ומטרת הרב הייתה להגיע למקום אחר. הלך רבינו עימו כברת דרך ארוכה שארכה כמחצית השעה עד שהגיעו אל המקום המדובר, ואז הראה לו את הכתובת המדויקת. לאחר מכן, שאלו התלמידים: "מדוע אי אפשר היה לעשות כפי שעושים בדרך כלל, להראות לו את הכיוון. ובמקרה הגרוע, אם עדיין לא ימצא את המקום, יוכל לשאול בדרכו אדם נוסף, מדוע היה צריך ללכת איתו עד לכתובת המדויקת?" השיב רבינו: "יהודי הזה מגמגם. הייתה לו בושה גדולה לשאול. אם לא הייתי הולך איתו יד ביד עד הרחוב, היה נאלץ להתבייש עוד פעם ועוד פעם כדי להשיג את מבוקשו. כדי למנוע בושה מיהודי שווה לעשות את הדרך שהלכנו עמו!"

רבינו נודע בגאונותו וצדקותו. קבוצות בחורים נהגו להיכנס אליו ולהשתעשע עימו בדברי תורה. פעם בעת משא ומתן במסכת יבמות, אמר לתלמידים שיש תוספות במסכת יבמות דף נ. הנוגע בסוגיה שבה התפלפלו. קם אחד מגאוני התלמידים ואמר: "סליחה רבינו, התוספות נמצא בדף נא" - "לא", ענה הרב, "זה בדף נ", והמשיך את השיעור. הבחור התעקש ותוך כדי ויכוח, קם לעבר הספריה לפתוח את הגמרא ולהוכיח את צדקתו. הרב קם ממקומו ועצר את הבחור: "וכי קל בעיניך לבייש יהודי?" חיוך של ניצחון עלה על שפתי התלמיד. בהגיעו לישיבה, פתח לעיני חבריו את הגמרא להוכיח את נצחונו. לתדהמתו גילה שאכן הרב צדק, התוספות היה בדף נ. אז הבין התלמיד שהרב התכוון למנוע בושה ממנו, משום שלא קל לבייש יהודי.

הרב לא זכה להביא לעולם חוץ מבת אחת. תקווה אחת הייתה בליבו, כשיגיע הזמן, הוא יחתן אותה עם גדול התלמידים ויוכל לזכות לראות נכדים גדולי עולם ותלמידי חכמים. כשהייתה בת 15 חלתה מחלה אנושה. תלמידיו קראו תהילים ולמדו לרפואת בתו. הרב היה ידוע בידידות נפלאה עם ה'חפץ חיים'. הכהן מרדכי התבטא לא אחת כי ר' חיים עוזר הוא של כלל ישראל. הרב שלח שליח לרד"ן, ובהגיעו נכנס לחפץ חיים שבאותה שעה למד עם בנו גמרא, השליח פנה לרב ואמר: "בתו של ר' חיים עוזר חולה מאוד", נאנחה נשמעה מפיו של הצדיק. אולם הרב לא שאל מה שמה של הבת.

שוב פנה השליח ואמר: "הרב, בתו של ר' חיים עוזר חולה ומצבה אנוש!", שוב נשמעה אנחה מפיו של הצדיק. בנו של ה'חפץ חיים' אמר: "אבא, אתה אמרת כי ר' חיים עוזר הוא של כלל ישראל. לכל בן ישראל אתה מתפלל עבורו, מדוע אינך מתפלל על בתו של ר' חיים עוזר?". ה'חפץ חיים' פנה אליו ואמר: "ולבטל שידוך, קל בעיניך?". השליח שב לדרכו. כשהגיע לרבינו והשיב את תשובת ה'חפץ חיים', הרב התפלא ואמר: "בתי מעולם לא הייתה בשום קשר שידוכין". השליח שב ל'חפץ חיים' והשיב את תשובת רבינו. הצדיק השיב: "לא דיברתי על הבת, יבדוק האב בעצמו". כשהגיע השליח לרבינו וסיפר לו את תשובת ה'חפץ חיים' אמר: "רוח הקודש מדברת מגרונו. עזבתי שידוך כשהייתי צעיר לימים, והייתה לך סיבה טובה. מסתבר שאותה אחת עדיין יש בליבה טינה ולכן הבת חולה. אפשר לבטל את הגזרה רק ע"י קבלת מחילה מהמשדכת". הרב הפעיל את קשריו לגלות היכן היא מתגוררת. כשהביאו לפניו את המידע הדרוש עזב את הכל והחל במסע למשדכת שארך יום בעגלה ועוד יומיים ברכבת. כשהגיע למקום נקש על הדלת ונפתחה ע"י בעלה. הבעל היה המום, לפניו נמצא הגאון ר' חיים עוזר, "מה לכבודו בביתי?" שאל, "דבר לי אל רעייתך", השיב. הבעל פנה לאשתו ואמר: "הגאון ר' חיים עוזר נמצא כאן". אולם האישה לא רצתה כלל לדבר עם הרב.

לבסוף הסכימה. "מה רצונך?". החל הגאון לבקש סליחה על ביטול השידוך. בעיניים דומעות סיפר על בתו הגוססת. האישה אמרה: "וכי אכפת לי מכך? בעלי עובר אותך לאין ערוך!". הגאון הבין כי האישה עדיין יש בליבה טינה בשל עזיבת השידוך. שוב ושוב התחנן והסביר כי עזיבת השידוך לא הייתה בגללה והוא מתחנן לקבלת סליחה. אולם האישה בשלה, לא עשית לי כלום ואין לי על מה לסלוח. כשהבין כי אינה מוכנה לסלוח, חזר לביתו. שם התבשר כי מצב הבת הוחמר. הגאון נכנס לחדר כדי לענות על תשובות דחופות ביותר. השמש פנה לרב ושאל, "בתך גוססת, ואתה משיב על שאלות?" הרב ענה: "בעוד זמן קצר אני אהיה אונן, ואף אחד לא צריך לסבול בגללי".

המקובל הרב משה בן טוב זצ"ל המכונה "רואה המזוזות" נולד בעיר ווארז'אצ'אט שבמרוקו בשנת ה'תר"צ (1930). שמו ניתן ע"י אימו מאחר ובחלומה ראתה את הצדיק ר' דוד ומשה שביקש שהבן שיוולד שייקרא על שמו. הוריו תחזקו את ציונו של הצדיק ר' דוד ומשה, הנמצא בכפר אגויים והם שבנו את בית הכנסת. בילדותו למד בישיבת 'אוצר התורה'.

כבר בהיותו בן 16 שנים נהג להסתובב בין בתי היהודים בעיר, לבדוק את מזוזות הבתים, ואם נמצאו פסולות היה מחליף אותם על חשבונו. במנהג זה החזיק כל ימי חייו. היכולת של הרב להביט במזוזה ולגלות צפונות- הייתה מנת חלקו עוד בנערותו. עלה לארץ בשנת ה'תשט"ז (1956) זמן קצר לאחר נישואיו ונימוקו שרצונו שכל ילדיו יוולדו בארץ הקודש. הקים מספר בתי כנסת ביסודות, בבאר-שבע ובשוק. פתח ישיבות ערב ודאג לפעילות תורנית לנוער שעלו ממרוקו.

רבים מכל גווי הקשת פנו לרב בבעיות שונות: שידוכים, פריון, שלום בית, רפואה וכו'. הרב ישב שעות ארוכות בקבלת הקהל עד השעות המאוחרות של הלילה, כדי שכל הממתנים יקבלו תשובה. **באותן שעות לא אכל ושתה.** "כ"כ נהג להסיר את העניבה שלבש באומרו: "כיצד אוכל לשבת לפני אנשים המצויים בצער ואני יושב מולם ענוב בעניבה?". למרות שהתפרסם כ'רואה המזוזות' ישנן עדויות רבות שהרב ראה נסתרות אף ללא המזוזה ופרש בפני אנשים רבים את תולדות חייהם עליותיהם ומורדיהם. למעשה כוונת הרב הייתה במזוזה להעצים את ערכה של המזוזה כדי שאנשים יתייחסו אליה בחדרת קודש ובכך גם הסווה את כוח ראייתו העצום במזוזה.

היה מתענה רבות על צרותיהם של אנשים. גאון בנגלה ובנסתר. ענוותן. גומל חסדים. חילק צדקות בכל כוחו. היה מקורב לצדיק המלובן ה"בבא סאלי"- ר' ישראל אביחצירא זצ"ל. נפטר ב-ה' אב ה'תש"ע (2010). חי כ-80 שנים. ציונו בהר המנוחות. רבים עד היום פוקדים את ציונו ומספרים על ישועות שראו בזכות הצדיק.

אביו: ר' מסעוד (עבד לפרנסתו בדגנים. בעל מעשי חסד רבים. היה מכניס כסף למעטפות ומחלקם לנזקקים בערבי שבת וחגים. אין יהודי בקזבלנקה שבא לבקש עזרה ולא נענה בחיוב!). **אימו:** הרבנית איטו. שלושה ילדיה: עשר בנים ובנות.

על העובדה, כי הוריו של הצדיק היו גומלי חסדים ומהם למד רבנו על הכנסת אורחים וגמילות חסדים עם כל אדם, סיפר על כך הרב יוסף עזראן זצ"ל – רבה של ראשון לציון: "בילדותי נסעתי עם קבוצת יהודים ממראש לקזבלנקה. הגענו בשעה שתיים בלילה עייפים ורעבים. אבי, שהיה מראשי החבורה, פנה אליי ואמר לי: 'עכשיו תראה, כיצד היה נראה ביתו של אברהם אבינו עליו השלום'.

הגענו לביתם של רבי מסעוד ואשתו איטו למשפחת ביטון, נקשנו על דלת הבית ונכנסו. על אף השעה המאוחרת, כאשר כבר שכבו כל בני הבית זה מזמן לישון, התקבלנו במאור פנים ובשמחה. בעלת הבית הגישה לנו אוכל חם, כאילו זה עתה בושל לכבודנו.

לאחר שסיימנו את הסעודה, ראינו כיצד כל בני הבית קמים ממיטותיהם כדי לפנות לנו מקום לשינה. בעלי הבית – רבי מסעוד ואשתו איטו – פשוט העירו את הילדים באמצע הלילה כדי שיהיה לנו, האורחים, מקום לישון.

מספר יוסף יונה הי"ו, ממתפללי בית-הכנסת של הרב: "כשהיה אדם מגיע לבית הכנסת ומבקש עזרה כספית, היה הרב מכניס את ידו לכיסו, וכל מה שהיה בכיס היה נותן לנזקק בשמחה. בלי שום שאלות והתעניינות מיותרת. מעולם לא השיב פני אף אדם ריקם".

יפר יהודי מראש העין בשם צומעי, שכבר לפני כארבעים שנה הגיע אל ביתו של הרב לבאר-שבע. משסיפר לרב על אודות חברת תהלים ופעילות לנוער המנוהלים על ידו בראש העין, וכי יש לו חובות רבים, שהצטברו משנים של פעילות, הוציא הרב מכיסו מטבע קטנה והושיט לו, תוך שהוא מוסיף ואומר: "זה מה שיש לי". אך לאחר מכן, כשיצא עמו מביתו ללוותו, הוציא מכיסו מעטפה מלאה בשטרות והגיש לו... כל זאת משום שאף מבני ביתו הקפיד להסתיר את היקף פעולות החסד, אשר להן היה שותף.

להלן סיפור אחד מני רבים שיש בו כדי להעיד כי על הרב שרתה רוח-הקודש, וכי אין הצדיק היה זקוק למזוזה כדי לראות מה עבר על האדם ובאמצעות המזוזה הרב הסווה את גדלותו: כאשר קבוצה של יהודים יוצאי גרוזיה מאשקלון נסעו אל הרב לירושלים.

אחד מהם מספר: "מיד כשנכנסתי לצדיק הוא שאל אותי: 'חזרת מחוץ לארץ?' איך שהצדיק אמר לי משפט זה מיד החורתי, והייתי לבן כמת! איך ידע הרב שבדיוק אז חזרתי מחוץ

להלן סיפור אחד מני רבים, שיש בו כדי ללמדנו, כי הרב היה בעל רוח-הקודש וכי לא היה זקוק למזוזות כדי לראות מה עובר על האדם. ומעשה שהיה- כך היה: במשך חמש-עשרה שנים! היה מר שלמה אביטן מגיע מידי יום שישי להתפלל עם הצדיק בנץ החמה. לאחר התפילה היה מצטרף לנסיעה עם הרב להר-הזיתים לציונו של רבנו המקובל הצדיק רבי חיים בן-עטר זצוק"ל, 'אור החיים' הקדוש. שם היו הרב ופמלייתו מתפללים, קוראים פרקי תהילים ומזכירים שמות לברכה מתוך כל הפתקים, שהגיעו אל הצדיק באותו שבוע.

והנה, באחד מימי שישי עם סיום תפילת שחרית, התארגנו כולם להתלוות לרב ולעלות להר הזיתים כהרגלם מדי שבוע בשבוע. אך לפתע פונה הרב לשלמה ופוסק לו נחרצות: **"אתה לא בא איתנו. סע מהר לביתך עכשיו"**. "אבל מדוע?!", זעק שלמה, הוא היה המום. האם התנהג שלא כשורה חלילה? מדוע מוצא לנכון הרב לסלקו? אולם הרב בשלו: "סע הביתה עכשיו, שלמה, ביום ראשון תבוא אליי". תמה ומבולבל נסע הוא לביתו. במהלך הנסיעה, כה רצה לשוב את ההגה בחזרה ולנסוע להר הזיתים. שלמה לא אבה לוותר על הסגולה הכה נשגבת. איך יבטל מנהג כה קבוע? אבל חזקה עליו מצוות הרב לשוב לביתו.

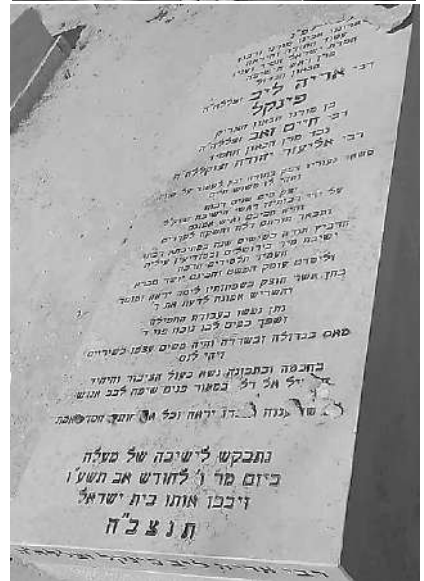
בלב כבד עלה שלמה לביתו. שלמה פותח את דלת הבית, ונבעת למראה עיניו: **אמו שכבה מחוסרת הכרה, פניה כחולות מחוסר נשימה...** בידיים רועדות הזמין אמבולנס, ובבית-הרפואה הצליחו הרופאים בס"ד להציל את חייה, והם השאירו אותה להשגחה במשך השבת. ביום ראשון לאחר שאמו השתחררה מבית הרפואה, חזר שלמה אל הרב. הרב המתין בפתח משרדו, כמי שידע שעל שלמה להגיע אליו. כשהבחין בשלמה חיך. **"אני יודע על אמא"**, אמר הרב, **"ברוך ה', שעכשיו הכל בסדר"**.

יפר מר חיים בצלאל הי"ו: "פעם עליתי עם חברי אל הרב, לאחר שסיפרתי לו רבות על הצדיק. חברי רצה להיווכח בעיניו בדברים אלו. אולם הוא היה רחוק משמירת תורה ומצוות. כשראה אותו הרב אמר לו: **'אפילו לחם לא יהיה לך לאכול'**. מיד חברי נכנס ללחץ רב בשמוע את דברי הצדיק, הוא התקרב אל הרב וביקש לדבר איתו ביחידות. משנענה הרב לבקשתו התיישבו שניהם בפינת האולם, רחוקים מהסובבים אותם, **ואז נתן לו הצדיק סקירה קצרה ומדויקת, על כל שאירע איתו במשך עשרים השנים האחרונות! שלב אחרי שלב**". "לאחר מכן כשהתיישבנו כולנו לאכול, לא היה חברי מסוגל להזיז את ידיו, להרים מזלג או כוס, הוא היה פשוט המום. דרך אגב שאל אותי: **"תגיד לי, סיפרת לרב על החיים שלי?!"**.

הגאון הרב אריה לייב פינקל זצ"ל - נולד ב-י"ד אב ה'תרצ"א (1931) בתל אביב. למד אצל מלמד פרטי ששכר אביו ובמכינה 'אור התלמוד'. לאחר מכן היה מראשוני התלמידים בישיבת פוניבז'. לאחר שאביו התמנה למשגיח בישיבת מיר עבר ללמוד בה ושם התפרסם בגדלותו ובצדקותו המיוחדת. בגיל 24 התחיל למסור שיעורים והרביץ תורה ברבים. בשנת ה'תשמ"א (1980), שנתיים לאחר פטירת הגאון הרב חיים שמואלביץ, התחיל למסור שיחות בהיכל ישיבת מיר ובהמשך מונה לכהן בה כר"מ ומשגיח. בקיץ ה'תש"ס (2000) הקים הרה"ג ר' נתן צבי פינקל את ישיבת מיר במודיעין עילית, ומינה את רבינו לעמוד בראשה. הוא מסר שם שיעורים ושיחות, בנוסף לשיחות בישיבה בירושלים. בהמשך מונה כחבר מועצת גדולי התורה של דגל התורה. בחשוון ה'תשע"ה (2014) מונה לחבר נשיאות 'ועד הישיבות'.

שימש כחבר נשיאות ארגוני הצדקה 'קופת העיר בני ברק', ו'ועד הרבנים לענייני צדקה', ועמד מסעות תפילה לקברי צדיקים באירופה. כיהן גם כנשיא ארגון 'אבות ובנים'. היה חבר בנשיאות 'מפעל הש"ס העולמי'. כיהן כנשיא תנועות 'בני עליה' ונשיא 'איחוד בני הישיבות' אחוזת ברקפלד. שימש כבעל תפילה בימים נוראים בישיבת מיר במשך כחמישים שנה. **פעמים רבות היה פורץ בבכי בתפילותיו. גאון וצדיק. כל תלמיד היה אצלו כבן. נפשו היתה קשורה בנפש תלמידיו. היה מופרש במשך כל שנותיו מכל ענייני העוה"ז.** נפטר ב-ו' אב ה'תשע"ו (2016). חי כ-85 שנים. הלווייתו יצאה מישיבת מיר ברקפלד ועברה דרך ישיבת מיר בירושלים כשבכל אחד מהמקומות ליווהו למעלה מ-50,000 אנשים. ציונו בהר-המנוחות בירושלים. במודיעין עילית נקרא על שמו כולל 'רינת אריה'.

סבא (מצד האב): ר' אליעזר יהודה. **אביו:** ר' חיים זאב (משגיח בישיבת מיר). **אימו:** מרת לאה לבית אייבשיץ (מצאצא הגאון רבי יהונתן אייבשיץ). **נשותיו:** מרת אסתר גיטל (זיווג ראשון- בת ר' שמואל אהרון יודלביץ. נישא בשנת ה'תשי"ג-1953), מרת חנה קרסניצקי לבית רוטשילד. **מרבותיו:** הגאונים אביו ר' חיים זאב, סבו ר' אליעזר יהודה, ר' נחום פרצוביץ, ר' חיים קמיל, ר' יצחק אייזיק שר ור' חיים שמואלביץ (דודו). **חברותא:** הגאון ר' ברוך דב פוברסקי, ר' יששכר מאיר (ראש' ישיבת' הנגב). **ילדיו:** הגאונים ר' בנימין (משגיח בישיבת מיר בירושלים ובישיבה לצעירים 'משכן ישראל'), ר' נתן צבי (ר"מ בישיבת לייקווד לצעירים בירושלים), ר' חיים זאב (ר"מ בישיבת מיר), מרת לאה מיזל (נישאה לר' סער מייזל, ראש בית המדרש של 'האנציקלופדיה התלמודית' ומעורכיה), חתנו ר' אברהם שפירא (ר"מ וראש חבורה בישיבת מיר). **מספריו:** **יהר יראה- שיחות מוסר**, על סדר קנייני תורה, דעת ומוסר, מאמרים בענייני גלות וגאולה **ייבוא שילה- שיחות בנושא שבת ואמונה יקובץ בקוראי שמו- משיעוריו על מסכתות נדרים וכתובות ישיעורי רבי אריה- על מסכת יבמות.**

יפר הגאון ר' אליעזר טורק: בשנים בהן התגוררה משפחת פינקל ברחוב מלאכי בירושלים, ישב הגאון רבי אריה פינקל יום אחד בשולחן בסלון ולמד תורה בשקידה רבה. לפתע נשמעו קולות רמים של קדיחה מהקומה העליונה. בדקות הראשונות תהה רבינו לפשר הקולות, אך דקות ספורות לאחר מכן, קילופי הסיד ונפילת הטיח מהתקרה הראו בברור את המתרחש מעל לראשו. "מה זה?", שאל רבינו את הרבנית, "מדוע נשמעות דפיקות מלמעלה? הכל בסדר?" - "הכל בסדר", השיבה הרבנית, "רק השכן מלמעלה משפץ ומרחיב את דירתו בחדרים נוספים".

חיוך קל עלה על פניו הטובות של רבי אריה. הוא קם ממקומו, סגר את הגמרא שבה היה עסוק, לבש את החליפה, חבש את הכובע ועלה למעלה. הנקישות על הדלת בקושי נשמעו בהמולת הבניה. רק לאחר דקות ארוכות שמע אותן אחד הילדים וניגש לפתוח את הדלת. "אבא נמצא?", רבינו שאל. "אבא! אבא!", קרא הילד בחלל הבית, "השכן הרב פינקל בדלת". סומק קל עלה על פני השכן. **'הרב פינקל?! הוי! הרי כלל לא סיפרתי לו על הבניה המתוכננת... מי יודע מה הוא הולך לומר לי עתה...'** הרהר בליבו.

אולם, כאשר הוא ניגש לדלת, היתה לו הפתעה, והוא גילה מחזה אחר לגמרי: "שלום עליכם", קיבלו רבינו במאור פנים, ולחץ את ידו בחמימות, "כל כך שמחתי לשמוע שהתחלתם לבנות! כבר מזמן תהיתי ביני לבין עצמי, כיצד אתם מצליחים להסתדר בדירה קטנה כל כך...". "ראו", המשיך רבי אריה בדבריו, "אני מתאר לעצמי שהבניה והשיפוץ עולים לכם סכום כסף גדול, אך לסייע לכם בכסף אני יכול. גם לי עצמי אין. אבל אם אתם זקוקים שאחתם על ערבויות להלוואות וכדומה, אוכל גם אוכל, ובשמחה!". עוד מילה טובה, עוד לחיצת יד, וכבר ירד רבי אריה חזרה לביתו ולתלמודו.

והשכן? עומד בפתח הבית, מביט בתימהון על שכנו היורד במדרגות, כשהוא שקוע בהרהורים: "ורבי אריה פינקל ומשפחתו? כיצד הם מסתדרים בבית קטן וצפוף כל כך? והשאלה הגדולה יותר, כיצד רוכשים כזאת עין טובה? לראות אך ורק את טובתם של אחרים?...". כשאחד מבני הבית הביע מעט תרעומת על הבניה, השיב לו רבי אריה בפליאה: **"אם השכן שבונה היה הבן שלנו, גם כן היינו מתנגדים?"**. מעניין לציין כי הבניה גרמה להאפלת הסלון בביתו של רבינו ומעוצמת הבניה נשברה האינסטלציה בבית רבינו.

בני הבית כעסו, אך רבינו לא הרשה בביתו לדבר מילה אחת כנגד השכן ומעולם לא הזכיר ואפילו ברמז קל את ההפרעה הגדולה והנזקים החמורים שנגרמו לו בעקבות הבניה. (מעובד מתוך 'אוצרותיהם אמלא')

אם ראשונים כמלאכים – הרב הגאון משה גרינוואלד זצ"ל

הגאון הרב משה גרינוואלד זצ"ל – נולד ב-י"א בשבט ה'תרי"ג (1853) בעיר טשארנא כבן בכור. בגיל 11 שלחו אביו לצעהלים ללמוד בישיבת ר' מנחם כ"ץ. מגיל 16 למד בישיבת פרשבורג. בגיל 17 התייתם מאביו, ועול פרנסת המשפחה נפל על שכמו, והוא נאלץ לעסוק במסחר עצים, אך בנוסף המשיך בלימודו בהתמדה עצומה. באותו זמן הוא נשא אשה. באותה תקופה החל לומר שיעורי תורה בישיבה בעיר טשארנא ובמשך שש שנים הרביץ שם תורה, ובשנת ה'תרמ"ג (1883) החל לשמש כאב"ד הומנא בהונגריה (היום בסלובקיה). בשנת ה'תרמ"ז (1887) התמנה כאב"ד בקליינווארדין שבהונגריה. בשנת ה'תרנ"ג (1893) לאחר פטירת ר' יואל צבי ראטה התבקש למלא את מקומו כרבה של העיר חוסט בהונגריה ורבינו הרחיב את ישיבת חוסט ורבים הגיעו לישיבה גם מחוץ לגבולות הונגריה ואף מארה"ב. ענוותן. **לפני הסתלקותו התבטא שמימיו של איוב לא היה כל כך יסורים כמו שהיה לו ותולה זאת מטעם שלא למד תורה לשמה! נפטר ב-ז' באב ה'תע"ר (1910). חי כ-57 שנים. ציונו בחוסט באוהל קבורתו של מהר"ם שיק.**

סבו (מצד האב): ר' יוסף. **אביו:** ר' עמרם (אב"ד טשעטשאויץ). **אמו:** מרת אסתר (בת הנגיד רבי שלמה גשטטנר). **אשתו:** מרת זיסל (בת הנגיד ר' אברהם גשטטנר – נישא בשנת ה'תרל"ה). **אחיו:** ר' אליעזר דוד (בעל "קן לדוד"), ר' יעקב יחזקיה ור' נחום. **מתלמידיו:** ר' אברהם שלמה כ"ץ (אב"ד ריסקאווא). **מרבותיו:** ר' מנחם כץ פרוסטיץ (מתלמידי החת"ם סופר), סבו, ר' יוסף גרינוואלד, ר' אברהם שמואל בנימין סופר שרייבר (הכתב סופר. רבינו היה תלמידו המובהק), ר' יחזקאל שרגא הלברשטאם (מח"ס 'דברי יחזקאל' משינאווא – הכניסו לתורת החסידות), ר' יקותיאל יהודה טייטלבוים (בעל 'יטב לב'). **בניו:** ר' אברהם יוסף (כיהן כרב בקהילות מאקווא, חוסט ואונגוואר), ר' יעקב יחזקיה (רב וראש הישיבה בפאפא), ר' יקותיאל יהודה (אב"ד יארע), ר' לוי יצחק (כיהן כרב בקהילות אורשיווא, ווישק, פאיע וצעהלים). ר' ישראל מאיר (רב בקליינווארדין), ר' לוי יצחק (אב"ד צעהלים). **בנותיו:** מרת מירל חיה (נישאה בזיווג ראשון לר' הלל מאיר ארנגרובר ובזיווג שני לאחר פטירת אחותה לבעלה ר' אהרן זילברשטיין), מרת שרה יוכבד (נישאה לר' אהרן זילברשטיין). **מספריו:** **ישו"ת ערוגת הבושם • ערוגת הבושם על התורה – חידושי אגדה • אגדה של פסח • קונטרס הכנה רבה – צוואה • הנהגות ישרות • מקווה טהרה – על שו"ע יורה דעה הלכות מקוואות • עולות תמיד – חידושים על מסכת תמיד.**

מעשה שהביאה אם רחמניה ומרת נפש לחדרו את בנה החולה שנפגע קשות במגיפת שיתוק ילדים. הרופאים נואשו ממצב הבן ולא הצליחו להציל את חייו. בצר לה האישה האומללה הניחה את הילד על מיטת רבינו וכשדמעתה על לחיה הכריזה שלא תזוז מפה, עד שימשיך לה ישועה.

פני רבינו אדמו"ר והחווירו חליפות מרוב התרגשות. צער האם והילד פצע את ליבו. לפתע ניגש אל החלון והשקיף החוצה. ברחוב עבר איש נכרי, גוי מגושם, והוא שלח מהר לקרוא אחריו שיכנס פנימה. הגוי נשאל על ידו, באמצעות מתורגמן אם יהיה מוכן 'לקנות' בכסף מלא את מחלת הילד. הגוי הסכים ללא שהיות וקב בסכום שברצונו לקבל עבור העיסקה: **חמישים דולר טבין ותקילין** (סכום עצום באותם שנים). האישה מיד שילשה לידיו את הכסף במילואו כפי שדרש. רבינו הכתיב לאחד מהעוזרים את הנוסח של שטר המכירה והגוי חתם עליו, יצא מחדרו והלך לדרכו. לא ארכו השעות והימים. **הרופאים איבחנו בבירור כי חל שיפור עצום במצבו של הילד המסכן, החולי בגופו נבלם ואף נסוג במידה מכרעת והבריא לחלוטין.** (תולדות יחי יוסף מפאפא)

באחד הלילות כ"ק מרן האדמו"ר הרה"ק רבי ישכר דב רוקח מבעלזא סובב בחדרו אנה ואנה הלך ושוב כשכל כולו אחוז אימה ופחד. כך נמשך הדבר למעלה משעתיים. לאחר מכן פנה לאחד האברכים שנמצא בחדרו ואמר לו: "בוודאי אתה תמה מדוע אני לא הולך לנוח אלא מסתובב אנה ואנה, סיבת הדבר היא משום שהיום היה אצלי הרב מחוסט מח"ס 'ערוגת הבושם' וברוב ענוותנותו התאונן שזקנו כבר הלבין ועדיין לא פעל מאומה. אם שומעים דיבורים כאלו מפיו של גדול בישראל זה אשר הוא מרביץ תורה בישראל שנים על גבי שנים, כיצד אפשר לנוח, ומה נענה אנחנו?", סיים מרן רבינו הק'.

רבינו לא היה יושן יותר מארבע שעות בלילה. כ"ק האדמו"ר ה'יחי יוסף' מפאפא זצוק"ל סיפר: "פעם שאלו את רבינו מדוע ישן מעט כל כך, הרי הרה"ק ר' פנחס הורביץ 'בעל ההפלאה' זי"ע ידוע שהיה רגיל לישן שש שעות!?!". רבינו בענוה השיב: "לעשות חיבור עצום כמו ספר ההפלאה צריכין להיות במוח צלול ודעת נוחה. על זה צריכין באמת לישון שש שעות". (בחצרות הרועים – פאפא)

כ"ק הגה"ק מבילגורייא זי"ע"א סיפר כשנפטר רבינו באה הידיעה לבעלז רק בשבוע שלאחריו, במוצאי שבת נחמו. ר' מרדכי כונה 'גיהנום שמש'. תפקידו היה להזכיר בכל מוצ"ש לכ"ק מרן האדמו"ר ר' ישכר דב רוקח מבעלז את שמות הנפטרים של שבוע העבר. כשהזכיר המשמש את שם בעל ה'ערוגת הבושם' בין שמות הנפטרים, מרן מהרי"ד ענה שאין צורך להזכרה זו, כי כבר נמצא הוא במקום מנוחתו **בעולמו, והגם ששבעה ימים הראשונים קשים גם לצדיקים, אומנם כבר עברו הימים האלו, ובא למקום מנוחתו הראויה לו. (כתבי הרה"א יינד)**

אנו מבקשים ממי שיש לו תמונות טובות יותר של הצדיקים או של הקברים
או אם לא שמנו את תמונת הצדיק או הקבר
יש לו תמונה שהוא צילם או שקיבל ממישהו ששהוא צילם ונתן לו את זכויות יוצרים
להשתמש בה ולא הוריד אותה מאתר באינטרנט, אנא שלחו למייל

PnineZadikim@gmail.com

למעוניינים לקבל את העלון ישירות למייל, יש לשלוח
בקשה **PnineZadikim@gmail.com**

כל החומר נלקח
מעלון 'פניני עין-חמד' משנים עברו
לקבלת עלון פניני עין-חמד,
יש לשלוח בקשה למייל:
PnineEH@gmail.com

העלון מוקדש לרפואה והצלחת רחל ברכה בת פדילה דליה הי"ו ובני-ביתה
רפואת יהודה אריה בן רחל ברכה- רפואת הנפש ורפואת הגוף
ולהצלחת כל עם ישראל ובתוכם יוסף ליאור בן דליה אפרת ומשפחתו
והצלחה בכל העניינים, נחת יהודי מכל יוצאי חלציו וכן בחינוך הילדים